

WIADOMOŚCI RATUSZOWE

9 kwietnia 2020

Nr 8 (987)
ISSN: 1234-1764

Informator Urzędu
Miejskiego w Cieszynie

PRZEDSIĘBIORCOM NA POMOC

Obniżki czynszu za wynajem
lokali użytkowych.

S. 2-3 >>

WIELKANOC W KSIĘSTWIE

Jak kiedyś obchodzono
Święta Wielkanocne?

S. 10-11 >>

JAK PUDEŁKO NIESPODZIANEK

Dyrektorka Biblioteki Miejskiej
o swej miłości do książek.

S. 12-13 >>

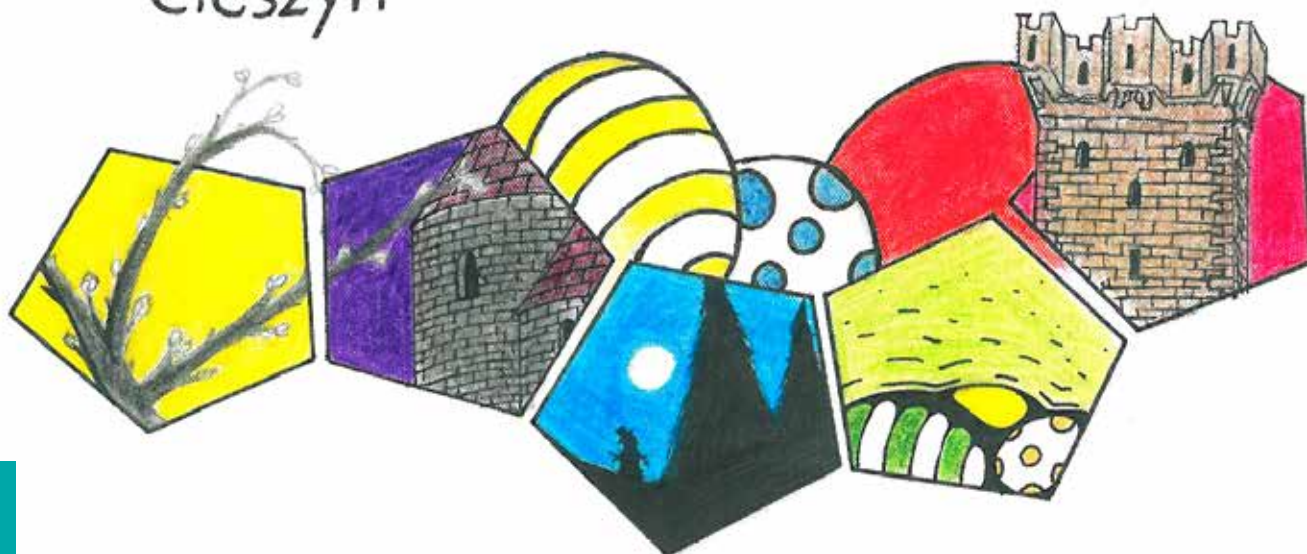

ROZMOWA Z ZIEMIĄ

Epidemia koronawirusa okazją
do przemysleń.

S. 20-21 >>

Cieszyn

Wesołych Świąt

Tegoroczna Wielkanoc będzie inna niż dotychczasowe. Dołożmy starań, by to, co jest istotą tych Świąt, w nas się odrodziło. Zaufajmy, bądźmy dla siebie dobrzy, dbajmy o naszych najbliższych, nawet jeśli trudno będzie nam się spotkać osobiście. Czerpmy siłę z rodzącej się do życia przyrody. Pielęgnujmy spokój, czułość i ufność. Wyzwólmy swoją kreatywność i nie zapominajmy marzyć!

Życzą Burmistrz Miasta Cieszyna Gabriela Staszkwicz
i Przewodniczący Rady Miejskiej Remigiusz Jankowski.

OBNIŻKA CZYNSZÓW W MIEJSKICH LOKALACH UŻYTKOWYCH

POMOC DLA NAJEMCÓW LOKALI UŻYTKOWYCH ZAKŁADU BUDYNKÓW MIEJSKICH W CIESZYNIE

- ➔ Pomoc będzie udzielana na wniosek dostępny na www.zbm.cieszyn.pl
- ➔ Odroczenie płatności za:
 - ➔ marzec 2020 r. do 31 maja 2020 r.
 - ➔ kwiecień 2020 r. do 30 czerwca 2020 r.

Jeżeli po 14 marca 2020 r.:

- ➔ nie prowadzić
 - ➔ zaprzestać
 - ➔ zawiesić
- działalność gospodarczą
możesz ubiegać się o
OBNIŻENIE CZYNSZU O 50%

- ➔ ograniczyć działalność
 - ➔ lub odnotować spadek przychodów powyżej 50% w porównaniu do marca 2019 r.
- możesz ubiegać się o
OBNIŻENIE CZYNSZU O 25%

Jeżeli po 1 kwietnia 2020 r.:

- ➔ nie prowadzić
 - ➔ zaprzestać
 - ➔ zawiesić
- działalność gospodarczą
możesz ubiegać się o
OBNIŻENIE CZYNSZU O 100%

- ➔ ograniczyć działalność
 - ➔ lub odnotować spadek przychodów powyżej 50% w porównaniu do kwietnia 2019 r.
- możesz ubiegać się o
OBNIŻENIE CZYNSZU O 50%

Dodatkowe obniżenie stawek czynszu w ramach pomocy de minimis

W przypadku spadku przychodów

możesz ubiegać się o

DODATKOWE OBNIŻENIE STAWKI CZYNSZKOWEJ DO 20%

**PROSIMY WŁAŚCICIELI PRYWATNYCH LOKALI UŻYTKOWYCH
O ZASTOSOWANIE IDENTYCZNYCH ROZWIĄZAŃ**

więcej informacji
uzyskasz:

www.zbm.cieszyn.pl
telefon: 33 852 25 60
email: sekretariat@zbm.cieszyn.pl

Przedsiębiorczy Cieszyn w czasie Covid-19

W tym trudnym czasie, gdy pojawia się tak wiele pytań, bardzo ważne stało się dotarcie do rzetelnych informacji i osób, które udzielą wskazówek. Dlatego **Zamek Cieszyn zachęca do odwiedzania na Facebooku profilu „Przedsiębiorczy Cieszyn”** (facebook.com/przedsiębiorczycieszyn).

– Wiemy, że wiele informacji można znaleźć w Internecie. To dobrze. Czasem jednak trudniej dotrzeć do konkretnej osoby, uzyskać odpowiedź, mając tylko numer ogólnopolskiej infolinii albo znaleźć pomysł, który może zainspirować do kolejnego działania. „Przedsiębiorczy Cieszyn” to miejsce, gdzie będą pojawiać

**PRZEDSIĘBIORCZY
CIESZYN**

ZAMEK CIESZYN

się przydatne kontakty, informacje na temat programów pomocowych miejskich i krajowych, ale i lokalnych, oddolnych inicjatyw – podsumowuje Wioletta Beczek, kierownik Działu Przedsiębiorczości Zamku Cieszyn. Zachęca także przedsiębiorców – w razie trudności z dotarciem do odpowiednich ekspertów i instytucji

– do kontaktu mailowego na adres przedsiębiorczosc@zamekcieszyn.pl. Wszelkie pytania i wątpliwości prawne, związane z funkcjonowaniem firm w czasie pandemii, można przesłać prawnikom na adres: prawnik@zamekcieszyn.pl.

ZAMEK CIESZYN

PFRON WPIERA CIEBIE

„PFRON wspiera Ciebie” to pakiet rozwiązań wspierających osoby z niepełnosprawnościami w okresie pandemii koronawirusa. Działania wynikają z rządowej Tarczy Antykryzysowej. Fundusz proponuje następujące rozwiązania:

- ! osoby niepełnosprawne – dofinansowanie kosztów opieki domowej przy zawieszonych działaniach WTZ;
- ! organizacje III sektora – możliwość rozliczenia umów bez konieczności

zwrotu środków, mimo niezrealizowania założonej w tym okresie wielkości wsparcia lub działań pod warunkiem, że projekty zostaną zrealizowane w późniejszym terminie;

- ! pracodawcy – ulgi w regulowaniu należności z tytułu wpłat przez odroczenie terminu płatności lub rozłożenie jej na raty; zwiększone kwoty dofinansowań do wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników.

Pracodawcy mogą załatwić formalności przez platformy sow.pfron.org.pl, pracodawca.e-pfron.pl, a także przez stronę sod.pfron.org.pl. Pytania można zadać przez infolinię 22 581 84 10 w godz. 9-15. Osoby z niepełnosprawnościami skorzystać mogą z platformy sow.pfron.org.pl (infolinia 517 373 975, czynna od poniedziałku do piątku w godz. 9:00-20:00). Więcej informacji: pfron.org.pl.

MAT. PRAS.

Odpowiadamy na najczęściej zadawane pytania

Ograniczenia, zakazy, obowiązki

Sytuacja związana z epidemią w naszym kraju zmienia się z dnia na dzień. W związku z tym różne kwestie, które są związane z wprowadzanymi ograniczeniami, mogą wydawać się nam niejasne. Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego odpowiada więc na najpopularniejsze pytania mieszkańców dotyczące ograniczeń, zakazów oraz obowiązków związanych z chorobą zakaźną COVID-19.

••• Czy Urząd Miejski wyznacza czas kwarantanny lub czy taki okres może zostać skrócony?

Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego (ani żaden inny Wydział Urzędu Miejskiego) nie wyznacza czasu kwarantanny, ani też nie może go skrócić. O czasie kwarantanny decyduje Powiatowy Inspektor Sanitarny. Inspektor też ustala pozostałe okoliczności związane z kwarantanną. Informacje udzielane są pod nr telefonu: 724 700 454.

••• Gdzie mam odbyć kwarantannę w przypadku, kiedy wróciłem z zagranicy, a nie chcę lub nie mogę jej odbywać w miejscu zamieszkania?

W przypadku braku możliwości odbycia obowiązkowej kwarantanny w miejscu dotychczasowego pobytu/zamieszkania, miejsce takie wyznacza Wojewoda. Informacje udzielane są pod nr telefonu: 032 2077 101 lub 032 2077 901.

••• Czy jako osoba pracująca/ mieszkająca/ lecząca się za granicą mogą przejść przez granicę RP i czy będą musieli odbywać obowiązkową kwarantannę?

Tak. Zgodnie z obowiązującymi przepisami osoby takie po powrocie do Polski zostaną objęte obowiązkową 14-dniową kwarantanną. Informacje udzielane są pod nr telefonów: 032 4144 012 lub 022 5238 880.

••• Czy mogę wyjść na spacer lub na przejażdżkę rowerową?

Aktywność na zewnątrz powinna być ograniczona do minimum. Traktujmy możliwość wyjścia na zewnątrz jako niezbędny środek higieny. Wychodźmy się przewietrzyć wtedy, gdy naprawdę tego potrzebujemy. Na stronie rządowej www.gov.pl w zakładce „koronawirus” znajdziemy 10 rad, jak chronić zdrowie psychiczne podczas epidemii.

••• Ile osób może jeździć samochodem osobowym?

Przewoźnicy oraz kierowcy w publicznym transporcie zbiorowym mogą w jednym czasie przewieźć tyle pasażerów, ile wynosi połowa miejsc siedzących w pojeździe. Nie ma natomiast nałożonego ograniczenia ilości osób przebywających w samochodzie osobowym.

••• Czy mogę wejść na ogródki działkowe?

Krajowy Zarząd Polskiego Związku Działkowców wydał komunikat, w którym podkreśla, że mając świadomość powagi sytuacji wywołanej epidemią, w ramach posiadanych uprawnień, PZD podjął decyzję o zamknięciu terenów ROD dla osób trzecich. W funkcjonowaniu ROD wprowadzono również szereg obostrzeń dotyczących działkowców, m.in. wyłączono z użytkowania przestrzenie wspólne w ogrodach, jak place zabaw, świetlice itp. Do działkowców kierowane są komunikaty o ograniczenie do minimum aktywności

W związku z trwającym stanem epidemii, dom można opuszczać tylko w konkretnych sytuacjach. Należą do nich: wyjście do pracy, wolontariat w walce z koronawirusem, a także zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych.

na terenie ROD, zachowanie szczególnej ostrożności, powstrzymanie się od bezpośrednich kontaktów z osobami spoza najbliższej rodziny.

Policja także sugeruje, aby nie korzystać z ogródków działkowych. Pamiętajmy, w obecnych warunkach, każda zbędna

aktywność poza miejscem zamieszkania to zwiększenie ryzyka. Ograniczmy wizyty w ROD i dopilnujmy, aby zarówno w ogrodzie, jak i w drodze do niego, jeśli jest niezbędna potrzeba, zachować maksimum ostrożności.

Czy można myć auto na myjni samochodowej?

W związku z trwającym stanem epidemii, dom można opuszczać tylko w wyjątkowych sytuacjach. Należą do nich: wyjście do pracy, w związku z wolontariatem w walce z koronawirusem, czy też w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Mycie auta nie jest jednak pierwszą potrzebą w czasie ograniczeń.

Czy można wyjść na cmentarz?

Cmentarze w Cieszynie nie są zamknięte. Pamiętajmy jednak, że w obecnych warunkach każda zbędna aktywność poza miejscem zamieszkania to zwiększenie ryzyka. Ograniczmy wizyty na cmentarzach oraz wszelkie prace porządkowe (mycie grobów itp.) i dopilnujmy, aby za-

równo na cmentarzu, jak i w drodze do niego zachować maksimum ostrożności.

Czy mogę wejść do lasu?

W związku ze stanem epidemii po rekomendacji Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, od 3 kwietnia do 11 kwietnia br. włącznie, Lasy Państwowe wprowadziły tymczasowy zakaz wstępu do lasu. Zamknięte pozostają też parki narodowe.

Przypominamy! Wszystkie osoby, które są zobowiązane do przebycia obowiązkowej kwarantanny, a nie mają możliwości wsparcia/pomocy ze strony osób najbliższych (znajomych) w zrobieniu zakupów podstawowych produktów żywnościowych lub lekarstw, mogą skorzystać z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej: tel. 033 4794 925 lub Straży Miejskiej: tel. 033 4794 970. ◆

MIEJSKIE CENTRUM ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

WIELKANOCNA KARTKA CIESZYNA

30 marca w murach cieszyńskiego Ratusza Burmistrz Miasta Cieszyna Gabriela Staszkiwicz wybrała „Oficjalną Kartkę Wielkanocną Cieszyna”. Organizatorem konkursowych zmagani, których adresatami byli uczniowie klas szkół podstawowych z terenu miasta Cieszyna, był Urząd Miejski.

Na konkurs napłynęło wiele pięknych prac. Ostatecznie **pierwsze miejsce zdobyła praca Pawła Zamirskiego** z Katolickiej Szkoły Podstawowej im. Świętej Rodziny w Cieszynie. W tym roku nie zabrakło także wyróżnień. Zwycięska kartka wydrukowana została w formie wielkanocnej kartki świątecznej i otrzymała status Oficjalnej kartki Wielkanocnej Miasta Cieszyn w roku 2020. Kartka trafia już do instytucji i wielu osób w naszym kraju, by nieść życzenia i cieszyć oko dziecięcą wyobraźnią. ◆

BSK

Bezpieczny Cieszyn

Od kilku dni mieszkańcy Cieszyna mogą zauważyć zwiększoną ilość patroli Straży Miejskiej na terenie miasta. Ale to nie wszystko – od zeszłego tygodnia strażnicy również patrolują miasto wspólnie z funkcjonariuszami Policji.

To odpowiedź na nowe regulacje prawne, które mówią, że od 2 kwietnia Straże Miejskie oraz Gminne w całej Polsce zostały poddane nadzorowi Policji.

Wspólne działania funkcjonariuszy Straży Miejskiej i Policji odbywają się w zakresie zapobiegania rozprzestrzeniania się wirusa Sars CoV-2. Prowadzone działania związane z nakazami, zakazami i obowiązkami wynikającymi z przepisów prawa powszechnie obowiązującego mają na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej Covid-19.

Podczas wspólnych patroli z Policją strażnicy sprawdzają miejsca gromadzenia się ludzi, komunikację miejską, place zabaw, parkingi, okolice sklepów itp.

Przypominamy również, że Straż Miejska w Cieszynie prowadzi akcję informacyjną, której celem jest uświadomienie zagrożeń związanych z nieprzestrzeganiem przepi-

sów o stanie epidemii. Komunikaty „Jeżeli nie musisz, nie wychodź z domu. W ten sposób zadbasz o zdrowie własne i swoich bliskich!” rozgłaszane są przez megafony zamontowane na radiowozach. Rozwieszanie plakatów z numerami alarmowymi, dostarczanie żywności i lekarstw dla ludzi objętych kwarantanną, a także informowanie na bieżąco o możliwości pomocy w związku z panującą epidemią koronawirusa – to tylko niektóre z działań jakie każdego dnia podejmują funkcjonariusze Straży Miejskiej po to, aby na czas panującej pandemii pomagać ludziom przetrwać trudny dla nas wszystkich okres. Każdego dnia dyżurni odbierają zgłoszenia od mieszkańców, którzy potrzebują pomocy. Oczywiście wśród wielu działań nie może również zabraknąć interwencji doraźnych, polegających na sprawdzaniu placów zabaw, boisk i parków oraz przeciwdziałaniu gromadzenia się osób w tych miejscach.

Apelujemy o odpowiedzialne i rozsądne zachowanie, o przestrzeganie przepisów w tym trudnym dla nas wszystkich czasie. Przypominamy również o numerach alarmowych, pod którymi dyżurni 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu przyjmują Państwa zgłoszenia:

- 986,
- 33 857 94 00,
- 33 479 49 70 (dodatkowy numer alarmowy). ◆

BSK/STRAŻ MIEJSKA

Początkiem kwietnia do cieszyńskiej Straży Miejskiej trafiło 18 przyłbic ochronnych. Do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej trafiły również maseczki jednorazowe. W zorganizowaniu i przekazaniu sprzętu udział wzięła radna Joanna Wowrzeczką. Dziękujemy!

Wspieraj lokalnie!

Dobro procentuje, gdy przekazujesz 1% lokalnie! Nie dokonałeś jeszcze rozliczenia rocznego? Doskonale się składa! Po raz kolejny publikujemy listę cieszyńskich organizacji użyt-

ku publicznego, którym można oddać 1% podatku w rozliczeniu rocznym. To nic nie kosztuje, zajmuje tylko chwilę, a może uczynić wiele dobrego. Pamiętaj – każda złotówka się liczy! ●

CIESZYŃSKIE BRACTWO KURKOWE	KRS: 0000492600
CIESZYŃSKIE STOWARZYSZENIE OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO „WIĘŻ”	KRS: 0000156750
FUNDACJA DLA ZWIERZĄT I ŚRODOWISKA „LEPSZY ŚWIAT”	KRS: 0000366266
FUNDACJA ŁATKA	KRS: 0000393732
FUNDACJA ŚW. ELŻBIETY WĘGIERSKIEJ W CIESZYNI	KRS: 0000388684
FUNDACJA TALENT CIESZYN	KRS: 0000487712
FUNDACJA ZDROWIA ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO	KRS: 0000130105
MACIERZ ZIEMI CIESZYŃSKIEJ – TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW REGIONU	KRS: 0000032238
OGNIKO TOWARZYSTWA KRZEWIENIA KULTURY FIZYCZNEJ „OGNIWO”	KRS: 0000656083
POLSKIE STOWARZYSZENIE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ KOŁO W CIESZYNI	KRS: 0000070261
STOWARZYSZENIE CIESZYŃSKI UNIWERSYTET III WIEKU	KRS: 0000225641
STOWARZYSZENIE DLA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, EDUKACJI I KULTURY MŁODZIEŻY „EKOGA”	KRS: 0000267283
STOWARZYSZENIE „DZIEDZICTWO ŚW. JANA SARKANDRA”	KRS: 0000063101
STOWARZYSZENIE KLUB BOKSERSKI „PUNCHER” CIESZYN	KRS: 0000662732
STOWARZYSZENIE NA RZECZ HARMONIJNEGO ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY „NASZE DZIECI”	KRS: 0000304302
STOWARZYSZENIE NA RZECZ INTEGRACJI TRIANON PL	KRS: 0000028975
STOWARZYSZENIE POMOCY WZAJEMNEJ BYĆ RAZEM	KRS: 0000081114
STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ CHORYCH HOSPICJUM IM. ŁUKASZA EWANGELISTY	KRS: 0000134259
STOWARZYSZENIE REHABILITACJI KULTURY FIZYCZNEJ, TURYSTYKI I INTEGRACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	KRS: 0000037729
STOWARZYSZENIE RODZIN ZASTĘPCZYCH I ADOPCYJNYCH „TĘCZOWA PRZYSTAŃ”	KRS: 0000385325
STOWARZYSZENIE SERFENTA	KRS: 0000263949
STOWARZYSZENIE SZKOŁA NOWEJ EWANGELIZACJI „ZACHEUSZ”	KRS: 0000565916
STOWARZYSZENIE WSPARCIA SPOŁECZNEGO „FENIKS”	KRS: 0000206064
STOWARZYSZENIE WSPIERAJĄCE ZESPÓŁ PIEŚNI I TAŃCA ZIEMI CIESZYŃSKIEJ	KRS: 0000347067
TOWARZYSTWO EWANGELICKIE IM. KS. FRANCISZKA MICHEJDY	KRS: 0000017212
ODDZIAŁ REJONOWY PCK W CIESZYNI Cel szczegółowy: dla Oddziału Rejonowego PCK w Cieszynie	KRS: 0000225587
ŚLĄSKI ODDZIAŁ REGIONALNY TPD Cel szczegółowy: dla TPD Oddział Regionalny w Cieszynie	KRS: 0000131323
CHORĄGIEW ŚLĄSKA ZHP Cel szczegółowy: Hufiec Ziemi Cieszyńskiej	KRS: 0000273051

Obowiązkowa aplikacja dla osób w kwarantannie

Kwarantanna domowa

Przykład innych krajów pokazuje, że kluczem do zmniejszenia zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2 jest maksymalne ograniczenie kontaktów oraz kwarantanna domowa. Z tego też powodu za złamanie zakazów związanych z kwarantanną grożą surowe kary, m.in. wysoka grzywna – w wysokości od 5 tysięcy do 30 tysięcy złotych, a nawet postępowanie karne i więzienie.

– To ciężki czas dla każdego. Szczególnie dla osób, które zmuszane są odbywać kwarantannę domową w związku z tym, że były narażone na zakażenie lub wróciły z zagranicy. Z obowiązkową kwarantanną domową wiąże się dodatkowy obowiązek – korzystanie z aplikacji „Kwarantanna domowa” – mówi asp. Krzysztof Pawlik z KPP Cieszyn. – Aplikacja przeznaczona jest tylko dla osób objętych kwarantanną. Jej system połączony jest z bazą numerów telefonów osób, które zostały zobowiązane do przejścia kwarantanny i nie ma możliwości, by korzystały z niej inne osoby.

Kogo dotyczy kwarantanna i czym ona jest? To obowiązkowa, 14-dniowa izolacja – dotyczy ona zdrowych osób, które jednak miały kontakt z chorymi lub podejrzanymi o zakażenie koronawirusem. Obejmowani są nią także wszyscy, którzy wjeżdżają do Polski z zagranicy oraz osoby wspólnie z nimi zamieszkujące. Skąd ten obowiązek? Wynika on z przepisów Ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Korzystanie z aplikacji jest teraz ustawowym obowiązkiem osób, które zobowiązane są do poddania się kwarantannie w związku z podejrzeniem zakażenia wirusem SARS-CoV-2. Z obowiązku korzystania z aplikacji zwolnione są osoby z dysfunkcją wzroku (niewidzące lub niedowidzące), a także osoby, które właściwym służbom złożyły oświadczenie, że nie są abonentami lub użytkownikami sieci telekomunikacyjnej, lub nie posiadają urządzenia mobilnego umożliwiającego zainstalowanie aplikacji. Oświadczenie składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej.

– Policjanci na terenie powiatu cieszyńskiego codziennie kontrolują kilkaset miejsc zamieszkania osób objętych kwarantanną. Sprawdzają, czy osoby te stosują się do obowiązku pozostania w domu. Funkcjonariusze robią to, by każdy z nas mógł się czuć bezpiecznie – przede wszystkim ci, którzy muszą pracować i przemieszczać

się. Dzięki aplikacji kontrole te mogą być rzadsze, a siły potrzebne do walki z koronawirusem skierowane w inne miejsca – mówi Komendant Powiatowej Policji w Cieszynie mł. insp. Jacek Stelmach.

Kwarantanna to nie tylko państwowy przymus. To przede wszystkim społeczny i moralny obowiązek każdego obywatela względem innego. – Czy ktoś z nas zgodziłby się na to, aby inna osoba znęcała się nad kimś z naszej rodziny? Albo zadawała cierpienie? Jestem pewien, że nie. A naruszenie kwarantanny domowej może doprowadzić do tego, że wirus, który zabił już wiele osób na świecie, rozprzestrzeni się i sprawi ból innym, może nawet doprowadzić do śmierci... Kwarantanna zatem to środek zapobiegawczy zapewniający bezpieczeństwo nam wszystkim, zarówno osobom objętym kwarantanną, jak i ich bliskim, czy sąsiadom – tłumaczy asp. K. Pawlik.

O odpowiedzialność apeluje Komendant Powiatowej Policji. – Bądźmy przewidywalni, nie narażajmy innych na ryzyko. Ważny jest zdrowy rozsądek i racjonalne podejście. Osoby objęte kwarantanną mają obowiązek pozostać w miejscu kwarantanny. Musimy pamiętać, że od każdego z nas zależy, jak będzie wyglądała nasza przyszłość i w jaki sposób uda nam się wyjść z tej trudnej dla nas wszystkich sytuacji – podkreśla Jacek Stelmach.

Policjanci tłumaczą, że aplikacja jest nie tylko pomocą dla służb, które odpowiadają za kontrolę odbywania kwarantanny, ale i sporą pomocą dla jej użytkowników. Daje m.in. możliwość zgłoszenia się do lokalnych ośrodków pomocy społecznej, które w uzasadnionych sytuacjach mogą dostarczać leki, czy artykuły spożywcze. Dzięki aplikacji szybko można skontaktować się też z pracownikiem socjalnym. Użytkownicy aplikacji mają też szybki dostęp do niezbędnych – pomocnych w czasie kwarantanny – informacji i przygotowanej specjalnie dla nich infolinii.

Na stronie internetowej www.gov.pl/kwarantannadomowa można znaleźć odpowiedzi na najczęściej pojawiające się pytania na temat działania aplikacji, w tym jak przygotować telefon do jej zainstalowania, jakie dane wykorzystuje i w jaki sposób (aplikacja jest bezpieczna – zdjęcia są usuwane po odbyciu kwarantanny).

Ważne: Wizyty Policji można spodziewać w dowolnym momencie kwarantanny, bez względu na to, czy ktoś korzysta z aplikacji. Aplikacja ich nie zastępuje, ale uzupełnia. Daje też gwarancję, że wszystko obydwa się jak należy. A to z kolei może wpłynąć na zmianę częstotliwości wizyt policjantów. ◆

KOMENDA POWIATOWA POLICJI W CIESZYNIE

PRZEKAŻ 1% PODATKU OSP!

Pamiętajcie – 1% podatku można oddać również cieszyńskim Ochotniczym Strażom Pożarnym. Dodatkowe wsparcie finansowe pomoże doposażyć wybraną jednostkę w odpowiedni sprzęt ratunkowy. Jak przekazać tę kwotę w rozliczeniu rocznym?

Należy podać KRS organizacji pożytku publicznego, czyli w tym wypadku Związku Ochotniczych Straży Pożarnych w RP: 0000116212.

Następnie należy wskazać cel szczegółowy, czyli nazwę i adres konkretnej jednostki, którą chcemy wesprzeć:

- OSP Cieszyn-Bobrek, ul. Kościuszki 3,
- OSP Cieszyn-Boguszowice, ul. Frysztacka 131,
- OSP Cieszyn-Markłowice, ul. Zagrodowa 2,
- OSP Cieszyn-Pastwiska, ul. Hażłaska 116,
- OSP Cieszyn-Krasna, ul. Bielska 160a,
- OSP Cieszyn-Mnisztwo, ul. Hallera 161. ◆

Wiedza pomaga w walce z koronawirusem

SARS-CoV-2 – fakty i mity – cz. 2

Sytuacja, w jakiej aktualnie znalazł się świat, jest dla nas nowa. Codziennie każdy z nas spotyka się z ogromem informacji, z których – niestety – nie wszystkie są prawdziwe. By nie zagubić się w gąszczu nowych doniesień, warto czerpać wiedzę ze sprawdzonych źródeł. Dlatego, w ślad za Ministerstwem Zdrowia i NFZ, publikujemy kolejną część faktów i mitów na temat koronawirusa SARS-CoV-2 i choroby COVID-19.

■ Żeby się nie zakazić, trzeba brać preparaty na wzmocnienie odporności, jeść czosnek i cebulę lub zażywać dużo witaminy C. – **FAŁSZ**

Preparaty witaminowe, mieszanki minerałów i witamin, wyciągi roślinne i zwierzęce, a także inne preparaty reklamowane jako „wzmacniacze odporności” nie mają wpływu na to, jak nasz system odpornościowy zareaguje w kontakcie z koronawirusem. Badania naukowe nie potwierdziły skuteczności tych preparatów w walce z SARS-CoV-2. Ważny jest natomiast ogólny stan naszego organizmu, który zależy od higienicznego i zdrowego trybu życia.

■ Spryskiwanie ciała wódką, płynami zawierającymi chlor, smarowanie się olejem palmowym pomaga. – **FAŁSZ**

Żadna z tych substancji nie działa na koronawirusa, a może prowadzić do niepożądanego reakcji skórnej.

■ Urządzenia do pomiaru temperatury mogą potwierdzić zakażenie koronawirusem SARS-CoV-2. – **FAŁSZ**

Urządzenia pomiarowe są w stanie wykryć, że u kogoś pojawiła się gorączka, ale nie są w stanie zidentyfikować jej przyczyny.

■ Dzieci przechodzą COVID-19 łagodnie. – **PRAWDA**

Zazwyczaj choroba przebiega u dzieci łagodnie. Nie znaczy to jednak, że nie zakażają się wirusem, nie chorują, ani że nie mogą zakazić innych osób. Cięższą postacią choroby zagrożone są osoby z obniżoną odpornością lub towarzyszącymi chorobami przewlekłymi.

■ Witamina D nie zapobiega zakażeniu koronawirusem. – **PRAWDA**

Żadna witamina, w tym także D, w żadnych ilościach nie zwalcza ko-

UNSPASH

ronawirusa. Nadużywanie witamin i suplementów diety (bez konsultacji z lekarzem lub farmaceutą), zwłaszcza takich jak witamina D, czyli rozpuszczalnych w tłuszczach, może organizmowi zaszkodzić.

■ Chinina pomaga na objawy COVID-19. – **FAŁSZ**

Chinina jest lekiem na malarię, który wykazuje również słabe działanie przeciwgorączkowe i przeciwbólowe, ale ma też skutki uboczne i stosowa-

na w niewłaściwych dawkach może być bardzo szkodliwa. Nie „załatwiaj” sobie leków na receptę, zażywaj tylko to, co przepisze Ci lekarz.

■ Kup rodzinie przenośny koncentrator tlenu na wypadek zachorowania na COVID-19. – **FAŁSZ**

Leczenie ciężkich postaci choroby COVID-19 odbywa się w szpitalu przy użyciu profesjonalnego sprzętu, pod opieką lekarza.

■ Ssij tabletki z cynkiem, dzięki temu wirus nie będzie namnażał się w gardle i nosie. – **FAŁSZ**

Nie przyjmuj żadnych suplementów diety bez badań i konsultacji z lekarzem, gdyż ich nieprawidłowe przyjmowanie może być szkodliwe dla zdrowia. Nie wykazano przeciwwirusowego działania suplementów zawierających cynk.

■ Myj ręce zwykłym mydłem w kostce, działa lepiej niż mydła w płynie i żele do mycia. – **FAŁSZ**

Prawidłowe i częste mycie rąk, niezależnie od rodzaju stosowanego mydła, jest podstawowym środkiem higieny.

■ Musisz zgolić brodę, by chronić się przed koronawirusem. – **FAŁSZ**

Broda nie wpływa na to, czy się zakażysz. Ale zachowaj higienę osobistą.

■ Picie wody z kranu jest bezpieczne. – **PRAWDA**

Koronawirus nie przenosi się drogą pokarmową, a woda w kranach jest bezpieczna.

■ Koronawirus nie zakaża drogą pokarmową, dlatego jedzenie jest bezpieczne. – **PRAWDA**

Obecnie brak dowodów naukowych na zakażenie koronawirusem drogą pokarmową. Ale pamiętaj o zachowaniu zasad higieny. Obowiązują Cię te same zasady, które należy przestrzegać po to, aby nie zarazić się bakteriami.

■ Koronawirusem możesz zakażać się w publicznej toalecie. – **FAŁSZ**

Obecnie brak dowodów naukowych na potencjalne zakażenie koronawirusem poprzez korzystanie z tej samej toalety (np. przez siadanie na desce sedesowej). Natomiast publiczna toaleta jest miejscem, które odwiedza dużo osób, więc nie tylko z uwagi na koronawirusa należy myć ręce po skorzystaniu z niej. W miarę możliwości staraj się nie otwierać drzwi dłonią.

■ Należy dezynfekować buty, żeby się nie zakażać. – **FAŁSZ**

Nie ma takiej potrzeby. Brak dowodów naukowych na zakażenie koronawirusem poprzez kontakt z odzieżą. Należy zachować podstawowe zasady higieny.

■ Sauna pomoże zabezpieczyć się przed koronawirusem, ponieważ ginie on w wysokiej temperaturze. – **FAŁSZ**

Sauna nie zwalczy koronawirusa, a jeśli korzysta z niej osoba zakażona, to istnieje ryzyko zakażenia pozostałych osób korzystających z sauny. Zaleca się ograniczenie przebywania razem z innymi ludźmi w małych pomiesz-

Leczenie ciężkich postaci COVID-19 odbywa się w szpitalu, przy pomocy profesjonalnego sprzętu i pod opieką lekarza.

zeniach, ciepłych i wilgotnych, trudno dezynfekowanych.

■ Im wyżej mieszkamy, tym bardziej jesteście poza zasięgiem koronawirusa. – **FAŁSZ**

Wirus nie unosi się w powietrzu, przenosi się ze śliną zakażonego na 1-1,5 m, kiedy ktoś kicha czy mówi. Wietrzenie mieszkania jest bezpieczne, a nawet zalecane.

■ Koronawirus ginie w niskiej temperaturze. – **FAŁSZ**

Obecnie brak dostatecznych dowodów naukowych opisujących wpływ temperatury na transmisję koronawirusa. Zgodnie z dostępnym stanem wiedzy nie ma powodu sądzić, że niska temperatura może zabić koronawirusa lub inne choroby. Najskuteczniejszym sposobem ochrony przed koronawirusem jest częste mycie rąk wodą i mydłem oraz korzystanie środków do dezynfekcji rąk na bazie alkoholu. Należy także unikać bliskiego kontaktu z każdym, kto kaszle i kicha.

■ Rodzina może bez obawy korzystać z tej samej kostki mydła. – **PRAWDA**

Koronawirus jest podatny na rozpuszczalniki lipidów, co oznacza, że dokładne mycie rąk wodą ze zwykłym mydłem lub detergentem przez 30 sekund jest kluczowe, by ograniczyć rozprzestrzenianie się koronawirusa. Rodzaj mydła nie ma znaczenia, a samo mydło jest bezpieczne.

■ Gołębie nie zakażają koronawirusem. – **PRAWDA**

Zwierzęta nie zakażają koronawirusem ani ptaki, ani insekty, ani zwierzęta domowe czy gospodarskie.

■ Lampa dezynfekująca na promieniu UV może zabić nowego koronawirusa. – **FAŁSZ**

Lampy UV przeznaczone są do dezynfekcji pomieszczeń, nie powinny być używane do sterylizacji rąk lub innych obszarów skóry, ponieważ promieniowanie UV może powodować uszkodzenie skóry.

■ Woda utleniona może zabić koronawirusa. – **FAŁSZ**

Najlepszym sposobem walki z koronawirusem jest woda z mydłem lub środek dezynfekujący zawierający, co najmniej 60% alkoholu. Woda utleniona ma działanie bakteriobójcze. Nie powinna być stosowana do walki z koronawirusem.

Więcej informacji dostępnych jest na stronie <https://pacjent.gov.pl>.

MAT. PRAS. / AB

WAŻNA INFORMACJA

W związku z zaistniałą sytuacją, a także mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców, **przypominamy o możliwości udziału we Mszy Świętej za pośrednictwem mediów.**

Transmisje Mszy Świętych i nabożeństw nadawane są między innymi z: Parafii Świętej Marii Magdaleny, Parafii Świętej Elżbiety, Parafii pw. Świętego Jerzego, Parafii pw. Najświętszej Marii Panny oraz Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Cieszynie.

Więcej informacji na temat transmisji uroczystości znajdują Państwo na stronie www.cieszyn.pl (Online – Transmisje Mszy Świętej i Nabożeństw).

W tych dniach możemy również skorzystać z transmisji telewizyjnych i radiowych. ♦

Tradycje wielkanocne w Księstwie Cieszyńskim

Wielkanoc w Księstwie Cieszyńskim to czas szczególnie nie tylko dlatego, że jest to najważniejsze święto w kalendarzu liturgicznym, ale przede wszystkim dlatego, że jest to okres obfitujący w różnego rodzaju tradycje o prawnym – często przedchrześcijańskim – rodowodzie. Jest to też święto, podczas którego po raz kolejny mamy do czynienia z wielokulturowym, środkowoeuropejskim charakterem regionu.

Choć kościelne święto rozpoczyna dopiero Niedziela Palmowa, to przynajmniej dwa tygodnie przed nią w miastach na terenie regionu odbywają się jarmarki wielkanocne. Tradycja tych jarmarków jest bezpośrednim dziedzictwem po „prababce Austrii” i zarazem swoistym, naturalnym z nią łącznikiem. Identyczne jarmarki odbywają się w obrębie całego, dawnego austro-węgierskiego kręgu kulturowego.

Tradycyjnie to Niedziela Palmowa otwiera czas świąteczny i rozpoczyna Wielki Tydzień. Niedzielę Palmową ustanowiono na pamiątkę przybycia Jezusa Chrystusa do Jerozolimy, którego witano palmowymi liśćmi. Wydarzenie biblijne szybko znalazło swoje miejsce w tradycji ludowej, która palmę tłumaczyła sobie jako symbol odradzającego się życia. Jednak ta tradycyjna, cieszyńska palma różni się znacznie od kolorowych palm z suszonych kwiatów i traw sprzedawanych obecnie w marketach, a właściwych dla wschodniego kręgu kulturowego. Wielkanocna Palma w Księstwie Cieszyńskim jest raczej bukietem ułożonym z bazi, bukszpanu i jałowca, czasem dodaje się gałązki złotego deszczu. Taka palma popularna jest też na terenie reszty Śląska, w Austrii, Czechach, na Morawach, Słowacji czy Węgrzech. Należy także zaznaczyć, że w ekumenicznym księstwie tradycja święcenia palm jest właściwa wyłącznie dla katolików, natomiast ewangelicy uczestniczą jedynie w uroczystym nabożeństwie, podczas którego czytane są fragmenty Pisma Świętego o triumfalnym

wjeździe Jezusa Chrystusa do Jerozolimy. Współcześnie jednak w niektórych kościołach ewangelickich na ołtarzu kładzie się symboliczne palemki upamiętniające to wydarzenie.

Dawniej na terenie Księstwa Cieszyńskiego wierzono, że w Wielką Środę wieczorem w czasie dojenia krów, światło nie powinno paść krowom wprost na czoło, gdyż mogłyby wtedy zmądrzeć i przestać dawać mleko... Toteż niektóre gospodynie zasłaniały krowom oczy.

W Wielki Czwartek, jak niegdyś powiadano, „odlatywały dzwony”, które milkły aż do niedzielnego świtu. Zamiast dzwonów mieszkańców wzywały na mszę klepaczki (grzechotki). Do chodzących z klepaczkami chłopców dołączali też przebierańcy, wśród których nie mogło zabraknąć postaci diabła, zaopatrzonego w słomiany cep, oraz postaci Judasza z długą brodą. Przebierańcom, przypominającym ludziom, iż nadchodzi dzień śmierci Jezusa Chrystusa, dawano drobne datki pieniężne lub jajka. Jeszcze w XIX wieku w Wielki Czwartek obowiązywał ścisły post i tego dnia cieszyńskie gospodynie gotowały specjalną pośną zupę. Przyrządzano ją z młodych pokrzyw i innych pierwszych wiosennych ziół takich jak np. czosnek niedźwiedzi. W Wielki Czwartek zabraniano ciężarnym kobietom opuszczać domostwa, co wiązało się z przekonaniem, że gdyby z powodu ich wyglądu naśmiewał się jakiś młody mężczyzna, to dziecko mogłoby być później głupkowane. Tego dnia gospodarze

potrzęsali też drzewkami owocowymi co, jak wierzono, miało pobudzić je do lepszego owocowania. Zwyczaj ten był przestrzegany jeszcze w latach 80. XX wieku wśród mieszkańców Brennej.

Wielki Piątek wiązał się od zawsze z wieloma przesadami i wierzeniami ludowymi. Najważniejszą czynnością w tym dniu było obrzędowe obmywanie się. Warto zaznaczyć, iż w dawnych czasach był to jeden z trzech dni w roku, kiedy brano porządną kąpiel... Wierzono także, że o północy woda zmienia się w wino, czyli krew Chrystusa, i ma magiczne moce. Wielkopiątkową wodą, przyniesioną z rzeki lub potoku i ugotowaną z kilkoma kamieniami, myto maselnicę, żeby się nigdy nie zeszcła, a masło miało lepszy smak. Jedną z ważnych czynności w Wielki Piątek było nagromadzenie przez gospodarzy jak największej ilości drewna, z którego później wykonywano wszelkiego rodzaju narzędzia. Wierzono bowiem, że w tym dniu drewno jest najtwardsze. W Wielki Piątek nie wolno było palić światła w domu, gdyż sprowadzało ono karaluchy i pchły, a także z tego samego powodu nie należało wietrzyć pościeli na dworze. Powszechną praktyką w rejonach górskich Księstwa Cieszyńskiego było zamiatanie izby na opak, czyli od drzwi do okna, a śmieci wynoszono na granicę pól, co miało ustrzec dom od pcheł. Ewangelicy gospodarze starali się dawniej wystrzegać wszelkich prac w polu, bo jak mówiono Pónbóczek dzisiaj umrział. W Wielki Piątek też otwierały się podziemia i wydawały ukryte w nich

WWW.PRINCIPATUS TESCHINENSIS.BLOGSPOT.COM

Principatus
Teschinensis

skarby. Problem polegał w tym, że jeżeli ktoś nie zdążył wyjść z podziemi przed zachodem słońca, pozostawał tam uwięziony już na zawsze, albo przynajmniej do następnego roku.

Wielka Sobota to w kościele katolickim dzień święcenia pokarmów. W Księstwie Cieszyńskim jednak nie ma w tych kwestiach różnic, gdyż również w niektórych domach ewangelickich przygotowuje się choćby koszyczek dla dzieci. Choć pierwotnie święcono tylko jajka, chleb, wędliny i chrzan, to dziś w koszyczkach można zobaczyć różne cuda i dziwy, od czekoladowych jajek po czekoladowe zajączki w kolorowych foliach. Warto też zaznaczyć, że w niektórych wsiach święcenie pokarmów odbywało się dawniej dopiero w niedzielę rano. W Wielką Sobotę malowano też jajka. Jest to prastary zwyczaj sięgający swymi korzeniami jeszcze czasów pogańskich. Pierwsza pisemna wzmianka o tym zwyczaju na ziemiach polskich pochodzi z XIII wieku i znajduje się w Kronice mistrza Wincentego Kadłubka.

Do tradycyjnych pokarmów przygotowywanych tego dnia w Księstwie Cieszyńskim i wkładanych czasem do koszyczka należy chlebiczek wielkanocny. Zwyczaj pieczenia owego chlebiczka jest bezpośrednią schedą po austriackich czasach. W Austrii do dziś wypieka się identyczne chlebiczki według takiej samej receptury co w Księstwie Cieszyńskim.

Innym typowo cieszyńskim przysmakiem jest murzin wielkanocny, czyli zapieczone w cieście drożdżowym kiełbasy, boczek, itp. Również murzina wkładała się czasem do święconki.

Niedziela Wielkanocna jest najbardziej uroczystym dniem Świąt Wielkiej Nocy. Jeszcze w XIX wieku lud w Księstwie Cieszyńskim przed kościelnymi uroczystościami, tzw. rezurekcjami, udawał się na szczyty pobliskich wzgórz w celu obserwowania wschodzącego słońca. Jak wierzono, w Wielką Niedzielę w momencie wschodu słońca można zobaczyć Zbawiciela, który w postaci baranka wielkanocnego pojawia się na „drewnianej tarczy słonecznej”. Lud cieszyński uważał też, że w tym szczególnym dniu słońce skacze z radości, a umarli przewracają się w grobach. To też niektórzy udawali się na cmentarze, by posłuchać szelestu wydobywającego się spod ziemi.

Dawniej w Księstwie Cieszyńskim wierzono, że w Wielką Środę wieczorem w czasie dojenia krów, światło nie powinno paść krowom wprost na czoło, gdyż mogłyby wtedy zmądrzeć i przestać dawać mleko.

Tego dnia rodziny zasiadają do wielkanocnego śniadania. Od wieków wielkanocne stoły uginają się od ciężaru pokarmów. W Księstwie Cieszyńskim do tradycyjnych wielkanocnych potraw, prócz wspomnianego chlebiczka i murzina, należą oczywiście jajka, wędliny, chrzan, wino, strucle, strudle (z jabłkami, z makiem, z orzechami), babki, chleb, a także sałatka ziemniaczana, która jest również stałym elementem śniadań wielkanocnych w Austrii, Czechach, na Słowacji i Węgrzech.

Chętnie praktykowanym dziś zwyczajem, który cieszy szczególnie dzieci, jest wielkanocny zajączek. Na zajączka dzieci dostają czekoladowe jajka, zajączki i inne słodycze, najczęściej szukając ich ukrytych w ogrodzie lub w domu. Mało kto zdaje sobie jednak sprawę z tego, że to kolejny zwyczaj będący pozostałością po starej Austrii.

Poniedziałek Wielkanocny, czyli Śmiergust. Ten dzień kojarzy się wszystkim z laniem wody sensu stricto. Ciekawostką

jest, że w Księstwie Cieszyńskim należy dziewczynę polać wodą, a następnie wysuszyć korbaczem (różgą) lub warzechą. Wiąże się to z faktem położenia regionu na styku dwóch słowiańskich tradycji. Jedną z zachodu kulturowana w Czechach i na Morawach nakazuje dziewczyny bić korbaczem, druga ze wschodu nakazuje je polewać wodą. Sprytni Cieszyńscy połączyli obie w jedną całość.

Chodzący po domach Śmierguściorze, zanim oblali dziewczynę i wysuszyli, recytowali wierszyk, który zachował się nam w dwóch wersjach: *Przyszlimy tu po Śmierguście, jyny nas też nie wyrzyńcie, kope wajeć podarujcie, a krejćarków nie żałujcie*; i *Przyszlimy tu po Śmierguście, jyny nas też nie opuście, kope wajeć narachujcie, a kołoczy nie żałujcie*. Polana dziewczyna obdarowywała chłopaków własnoręcznie wykonaną pisanką i przywiązywała do korbacza kolorową wstążkę. Ten z chłopców, który miał ich najwięcej, cieszył się powodzeniem wśród kobiet. Nieznana w innych regionach tradycją jest Babski Śmiergust, który miał miejsce nazajutrz (we wtorek). Wtedy to cieszyńskie dziewczyny brały odwet na chłopakach.

Wielkanocne tradycje w Księstwie Cieszyńskim są doskonałym i niezaprzeczalnym obrazem kolei losu, jakim przechodził region na przestrzeni wieków. Wpływ na kształt współczesnych cieszyńskich świąt w dużej mierze wywierał krąg kultury środkowoeuropejskiej, do której bez dwóch zdań Księstwo Cieszyńskie należało od zawsze. ◆

WŁADYSŁAW ŻAGAN

WWW.PRINCIPATUSTESCHINENSIS.BLOGSPOT.COM

CIESZYŃSKI CHLEBICZEK WIELKANOCNY WG WALBURGI FÓJCIKOWEJ

Ugotować pół kilograma śliwek, 10 dkg suszonych gruszek, a gdysą miękkie wystudzić i wylać na sito, następnie pokrajać w podłużne paski, 5 dkg orzechów, 10 dkg daktyli, 3 dkg cytrynatu, 3 dkg oranżynek, pół cytryny i pomarańczy, z skórki tych naskórek pokra-

jać, wszystko również w cienkie paski. Wszystko razem zamieszać na miseczce. Zalać 1/8 litra rumu i nakryć szczelnie. Zrobić tęgie ciasta z 20 dkg mąki, 1 łyżki masła, 1 łyżki cukru, szczyptę soli i roztynem 1 dkg drożdży, 5 do 6 łyżek stołowych mleka, zagnieść dobrze,

wywałkować na 1 cm gruby prostokąt, na który nałożyć te owoce, tworząc podłużną kukielkę, owinąć dobrze tym ciastem, następnie ułożyć ją na posmarowanej blasze, nakryć, zostawić w ciepłym miejscu podrość i podrośnięte piec powoli 1 godzinę. ◆

W świecie książek wszystko **jest możliwe**

Szeroki uśmiech, mnóstwo optymizmu i ogromna miłość do książek, które traktuje niczym pudełko pełne niespodzianek. **Gościem Wiadomości Ratuszowych jest Izabela Kula, dyrektorka Biblioteki Miejskiej w Cieszynie.**

© BIBLIOTEKA MIEJSKA

Izabela Kula – dyrektorka Biblioteki Miejskiej w Cieszynie.

•••
Wiadomości Ratuszowe: Biblioteka Miejska działa w budynku Deutsche Haus od 1946 roku. Nie zawsze jednak zajmowała wszystkie kondygnacje.

Izabela Kula: Pamiętam czasy, gdy na parterze mieścił się sklep z galanterią męską, a obok cukiernia z pysznymi rurkami z kremem. Dzisiaj te pomieszczenia zajmuje Oddział dla dzieci. Z kolei na drugim piętrze, gdzie dzisiaj mieszczą się pracownia multimedialna, sala konferencyjna i pomieszczenia administracyjne, znajdowały się mieszkania lokatorskie. W jednym z nich mieszkał na przykład znany i lubiany Piotr Gruchel, były Naczelnik Wydziału Kultury. Znaczące zmiany w adaptacji budynku na cele biblioteczne przyniósł remont kapitalny, który miał miejsce w latach 1987-1991, zaś kolejny, który odbył się w roku 2014, miał na celu dostosowanie budynku biblioteki do współcześnie obowiązujących standardów.

•••
Z Biblioteką Miejską łączy Panią dobrych „kilka” lat.

– Tak. Z Biblioteką Miejską w Cieszynie jestem związana od 1989 roku, kiedy to, jako młodszy bibliotekarz, zaczęłam pracę w czytelni książek i czasopism w budynku zastępczym przy ulicy Przykopa 14 (gdzie dzisiaj mieści się Dworek Cieszyński), gdyż budynek główny był wtedy w trakcie remontu.

•••
Jak to się stało, że związała Pani swój los właśnie z tym miejscem?

– Moja mama uwielbiała czytać. Raz, dwa razy w tygodniu chodziła wymieniać książki. Jako że byłam małym dzieckiem, zabierała mnie ze sobą do Biblioteki Miejskiej. Od początku miejsce to wydawało mi się magiczne, takie... absolutnie niezwykle. Labirynt regałów, tysiące książek, do których można zajrzeć, miłe panie za biblioteczną ladą, a na deser tej wizyty mama, we wspomnianej

ZASOBY BIBLIOTEKI MIEJSKIEJ
TO PONAD :

98 000 KSIĄŻEK

25 000 AUDIOBOOKÓW

120 EBOOKÓW

wcześniej cukierni, kupowała mi rurkę z kremem albo świeży sok z marchewki. O takich chwilach pamięta się całe życie! Takich miejsc się nie zapomina! Potem, jako nastolatka ukierunkowana przez mamę, by zostać księgową, czułam wewnętrzny bunt, że to nie jest zawód dla mnie. Zawsze lubiłam kontakt z ludźmi, chętnie uczestniczyłam w wydarzeniach kulturalnych – koncertach, wystawach

Wiele osób po kilkugodzinnej pracy na komputerze, ze smartfonem pod ręką, czerpie fizyczną przyjemność z obcowania z książką. Przyjemność sprawia przecież dotykanie książki, zapach papieru i farby drukarskiej czy pięknie zaprojektowana okładka.

© WOJCIECH WANDEL

i – podobnie jak moja mama – lubiłam czytać. Zatem zaraz po maturze przyniosłam papiery do szefowej Biblioteki, pani Aliny Szeli-Kajstura i... udało się! Zostałam przyjęta! Potem, stosownie do wyzwań, jakie stawiała przede mną praca na kolejnych stanowiskach – praca z dziećmi w Oddziale dla dzieci, instruktor, później dyrektor – uzupełniałam i nadal uzupełniam swoje wykształcenie. W bibliotekarstwie tak, jak w każdym innym zawodzie, zmieniają się standardy i oczekiwania klientów, pojawiają się nowe wyzwania, a to wymaga od nas, abyśmy za nimi nadążali.

•••

Choć kolejne pytanie nie odnosi się już osobowo do Pani, bo wiemy, że jest Pani zakochana w książkach, to jednak spytam – czy osoby tu pracujące muszą kochać, a przynajmniej lubić książki?

– Z całą pewnością pracownicy zatrudnieni na stanowiskach stykowych, czyli panie, które wypożyczają książki w wypożyczalni, czytelni, oddziale dla dzieci i placówkach filialnych – muszą kochać książki i czytanie. Bibliotekarze muszą znać księgozbiór swojej biblioteki, gdyż to warunkuje właściwy dobór książek dla Czytelnika. Ponadto wymaga się od bibliotekarzy znajomości nie tylko własnego księgozbioru, ale i stałej orientacji w tym, co w ogóle dzieje się na rynku wydawniczym. Znajomość rynku książki jest gwarancją dokonywania przemyślnych i dostosowanych do potrzeb naszych Czytelników zakupów nowości wydawniczych. Wiedzą o tym również pracownicy zatrudnieni w dziale gromadzenia i opracowania zbiorów. Stale trzeba być na bieżąco! Aby być na czasie – trzeba czytać książki! By praca bibliotekarza przynosiła satysfakcję, trzeba kochać

czytanie. Nie wyobrażam sobie, by mogło być inaczej. Cieszy mnie zatem fakt, że nie tylko bibliotekarze czytają książki, ale i pracownicy zatrudnieni na stanowiskach techniczno-informatycznych czy administracyjno-gospodarczych. Myślę, iż można śmiało powiedzieć, że pasja czytania książek towarzyszy całemu zespołowi Biblioteki Miejskiej!

•••

Jak postrzega Pani zmiany, które na przestrzeni ostatnich lat dokonywały się w bibliotece?

– Transformacja ustrojowa, jaka dokonała się w Polsce po 1989, zapoczątkowała proces zmian w zakresie funkcjonowania bibliotek publicznych. Biblioteki – dawne skarbnice wiedzy zamkniętej w książkach oprawionych w szary papier, miejsca, w których obowiązywała cisza – zaczęły przekształcać się w miejsca otwarte i elastyczne, służące zaspokajaniu potrzeb lokalnych społeczności. W tym właśnie czasie trafiłam do cieszyńskiej Biblioteki Miejskiej. Najmilej wspominam radosny czas „rozkrecania” działalności Oddziału dla dzieci. Początkiem lat 90-tych zakładałyśmy grupę „Nasz Teatrzyk”, przygotowywałyśmy cykl lekcji regionalnych pt. „Zwyczaje i obrzędy Śląska Cieszyńskiego”, urządziłyśmy Kącik Malucha na parterze działu dziecięcego, z czasem ruszyły też warsztaty plastyczne i lekcje angielskiego dla maluszków. Wiele z tych form zajęciowych funkcjonuje do dziś. Aktualna oferta kulturalna Biblioteki Miejskiej obejmuje edukację czytelniczą i medialną. Są to wszelkie formy służące promocji książki i czytelnictwa oraz kształtowaniu umiejętności korzystania z nowych mediów. Potrzeba edukacji medialnej seniorów, ale również dzieci i nastolatków to wyzwanie ostatnich czasów, jak się okazuje, bardzo ważne.

•••

Ludzie, z którymi Pani pracuje...

– Większość ludzi, z którymi pracuję, znam od wielu lat. Współpracowaliśmy i przyjaźniliśmy się o wiele wcześniej nim zostałam dyrektorem. Ogromnie się cieszę, że realizując wspólne cele, udało nam się utrzymać te relacje. To wspaniały zespół ludzi wykształconych, pracujących z pasją, na których zawsze można liczyć!

•••

Nadal czerpie Pani radość ze swojej pracy?

– Oczywiście. Dwie rzeczy dają mi największą radość w pracy: udane spotkania z pisarzami lub ciekawymi ludźmi w bibliotecznej sali konferencyjnej oraz ruch czytelniczy w wypożyczalniach. Udane spotkanie to według mnie takie, które ma taką frekwencję, że trzeba donosić krzesła, zaś zaproszony gość dał z siebie wszystko i sprawił, że czytelnicy wychodzą zadowoleni z poczuciem dobrze spędzonego czasu. Zaś wspomniany ruch czytelniczy, który daje mi satysfakcję, jest wtedy, kiedy – aby wypożyczyć książkę dla siebie – muszę stać w kolejce. Myślę wtedy, że jesteśmy potrzebni, bo ludzie lubią czytać. W obu przypadkach jestem tak szczęśliwa, że wracam do domu jak na „skrzydłach”.

•••

Uważa Pani, że w dobie e-booków i audiobooków książki papierowe nadal mają przyszłość?

– Do niedawna wydawało się, że ofensywy e-booków nic nie powstrzyma i śmierć książki drukowanej jest tylko kwestią czasu. Jednak książki papierowe nie znikną tak szybko, jak przepowiedano. Z całą pewnością osoby w średnim wieku i starsze wolą książkę w jej tradycyjnej, drukowanej postaci. Ba,

okazuje się, że nawet wielu studentów twierdzi, że łatwiej im się uczyć z papierowej książki, bo można naklejać na nich samoprzylepne karteczki, podkreślać fragmenty, otwierać kilka tomów i zerknąć na wszystkie jednocześnie. Wiele osób po kilkugodzinnej pracy na komputerze, ze smartfonem pod ręką, czerpie fizyczną przyjemność z obcowania z książką. Przyjemność sprawia przecież dotykanie książki, zapach papieru i farby drukarskiej czy pięknie zaprojektowana okładka. Wielu naszych czytelników traktuje książki jak małe dzieła sztuki. A taka książka z biblioteki to dodatkowo pudełko pełne niespodzianek. Można w niej znaleźć widokówki, stare bilety czy liściki, używane przez poprzedniego czytelnika jako zakładki. Przypuszczam, że „tłusty” banknot rzadko już bywa, choć zawsze może się trafić!

• • •
Zatem e-booki to zagrożenie, czy szansa dla bibliotek?

– Od zeszłego roku tworzymy w Bibliotece Miejskiej zbiór e-booków, który szybko zyskał grono swoich fanów. Świadczy o tym liczba wypożyczeń i telefonów do naszej biblioteki z zapytaniami, jak można skorzystać z tego e-księgozbioru. Tu przypomnę, że instrukcja wypożyczenia e-booków znajduje się w naszym katalogu na stronie Biblioteki Miejskiej w Cieszynie. Wydarzenia ostatnich tygodni, czyli wprowadzony stan zagrożenia epidemicznego, ten trudny dla nas wszystkich czas, który wielu z nas spędza w domowej izolacji, przekonał nas, bibliotekarzy, że trzeba pójść w tym kierunku i przeznaczyć większe środki finansowe na zakup e-booków, kosztem niestety książki drukowanej. Możliwość zdalnego wypożyczenia książek oraz możliwość ściągnięcia ich na dowolne urządzenie elektroniczne wydaje się być szansą dla bibliotek w sytuacjach kryzysowych, stanowi też alternatywną ofertę dla czytelników, którzy sami mogą zdecydować o tym, co i jak chcą czytać.

• • •
Teraz będzie kilka pytań prywatnych. Jakie są największe pasje i ulubione książki dyrektor biblioteki?

– Mam w życiu dwie pasje. Jedna to podróż, a druga to praca w bibliotece. To wielkie szczęście, jeśli praca może być równocześnie pasją, kiedy idziemy do niej z radością i stawiamy czoło kolejnym wyzwaniom. Można więc powiedzieć, że jestem szczęściarą! Jeśli zaś chodzi o podróżowanie, to pasja, którą realizujemy wspólnie z mężem. Preferujemy wyjazdy na własną rękę. Lubimy wybierać kraje, do których chcemy polecieć, planować miejsca, które chcemy zobaczyć, samodzielnie rezerwować loty, samochód, który daje nam poczucie niezależności w podróży, miejsca noclegowe

itd. Tym dwóm pasjom podporządkowuję swoje wybory czytelnicze, czyli czytam głównie książki podróżnicze oraz książki i czasopisma branżowe, które są mi potrzebne w pracy.

• • •
No to teraz o książkach.

– Jeśli chodzi o autorów beletrystyki, to w moim absolutnie osobistym rankingu pisarzy na palmę pierwszeństwa zasługuje hiszpański pisarz Carlos Ruis Zafón. Uwielbiam klimat i magię jego książek, zwłaszcza cykl „Cmentarz zapomnianych książek”. Niesamowicie jest błędzić zakamkami Barcelony, być zaskakiwaną nagłymi zwrotami akcji i zaglądać do biblioteki czy też nietypowego antykwariatu, pełnego książek zapomnianych i śledząc losy głównego bohatera zastanawiać się, czy to my wybieramy książki, czy to one wybierają nas, zmieniając na zawsze nasze życie. Co ciekawe, mimo wielu intratnych propozycji Zafón nigdy nie zgodził się na ekranizację „Cienia wiatru” – pierwszej powieści z cyklu „Cmentarz zapomnianych książek”. Swoją decyzję argumentował między innymi tym, że nie wierzy, iż film mógłby być w jakimkolwiek stopniu lepszy od obrazu, jaki czytelnik sam tworzy w swojej głowie, gdy zasiada do czytania jego powieści. Czyż to nie piękne?

• • •
Pani upodobania już znamy, a jakie książki są najchętniej czytane przez czytelników biblioteki?

– Przede wszystkim powieści – literatura obyczajowa (tu królują polskie autorki) oraz kryminalna i sensacyjna. Dużym zainteresowaniem cieszą się również książki podróżnicze i biograficzne. Zwykle spory odzew powodują też nagrody przyznawane autorom. W tej kategorii bezkonkurencyjne były książki Olgi Tokarczuk – wszystkie zniknęły z półki już pierwszego dnia po przyznaniu nagrody

Nobla i nadal nie da się ich wypożyczyć bez wcześniejszej rezerwacji.

• • •
Jakimi czytelnikami są nasi mieszkańcy?

– Fantastycznymi! Brakuje nam kontaktu z nimi, tym bardziej, że wiele osób jest z nami od wielu lat i widać, że dobrze się u nas czują. Chętnie wracają nie tylko po nowe książki, ale też po uśmiech czy chwilę rozmowy. To bardzo miłe, kiedy wiemy, że wychodzą od nas zadowoleni z obsługi.

• • •
Jaką książkę mogłaby Pani polecić nam na ten trudny czas?

– Myślę, że nie ma chyba uniwersalnego tytułu, który mógłby zaspokoić potrzeby wszystkich czytelników. Najlepiej czytać po prostu to, co nas interesuje.

• • •
Znamy już wyniki Ogólnopolskiego Konkursu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich „Mistrz Promocji Czytelnictwa”.

– Miło nam poinformować, że jury postanowiło przyznać Bibliotece Miejskiej w Cieszynie III nagrodę za dokonania na rzecz upowszechnienia czytelnictwa w roku 2019.

• • •
To wspaniała wiadomość. Gratulujemy!

– Dziękuję za miłe słowa. Dziękuję również pracownikom i partnerom Biblioteki. To nasz wspólny sukces.

• • •
Zatem zachęcamy wszystkich do sięgania po książki i życzymy dobrego czasu, spędzonego z lekturą, z dala od trosk i problemów. W świecie książki wszystko jest przecież możliwe i wszystko jest na wyciągnięcie naszych rąk... ◆

ROZMAWIAŁA BARBARA STELMACH-KUBASZCZYK

Anna Krupa – pracownica Biblioteki.

Ilona Majewska – pracownica Biblioteki.

Artysta oryginalny i kontrowersyjny w „Kinie na Granicy”

Retrospektywa Andrzeja Żuławskiego

Widzowie cieszyńskiego festiwalu zobaczą filmy reżysera i spotkają się z gośćmi retrospektywy, twórcami związanymi z Żuławskim: Andrzejem Korzyńskim, Andrzejem J. Jaroszewiczem i Aleksandrą Szarłat. Xawery Żuławski pokaże „Mowę ptaków” na podstawie scenariusza ojca.

Andrzej Żuławski zmarł w 2016 roku. W europejskiej kinematografii zapisał się jako artysta oryginalny i kontrowersyjny. Na ekranie snuł historie o obsesyjnej miłości, rozkładzie i seksie, używając intensywnych środków wyrazu, często typowych dla horroru, filmów gore i kina gangsterskiego. W 1996 został odznaczony francuską komandorią Orderu Sztuki i Literatury. Otrzymał też Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, a w 2002 francuski krzyż kawalerski Orderu Legii Honorowej.

Studiował we Francji, gdzie potem powstało też wiele jego filmów. Po powrocie do Polski pracował z Andrzejem Wajdą i nakręcił debiut telewizyjny „Pieśń tryumfującej miłości” na podstawie prozy ojca. Jego pełnometrażowym debiutem fabularnym była „Trzecia część nocy”. Z powodu problemów z cenzurą wyjechał z Polski w 1975 roku. Jego pierwszy film francuski, „Najważniejsze to kochać”, z Romy Schneider i Klausem Kinskim, zyskał uznanie krytyków w całej Europie. Potem pracował nad „Na srebrnym globie”, ukończonym jednak dopiero w 1988 roku. W 1981 roku nakręcił „Opętanie”, ponownie z gwiazdorską obsadą: Isabelle Adjani i Samem Neillem. We Francji powstały też kolejne jego filmy, między innymi „Moje noce są piękniejsze niż wasze dni” i „Wierność” z Sophie Marceau. Ostatnim filmem Żuławskiego był „Kosmos”, oparty na powieści Witolda Gombrowicza.

– *Zdaję sobie sprawę, że kino Andrzeja Żuławskiego nie jest i nigdy nie było propozycją dla każdego, podobnie reszta jak kino Grzegorza Królikiewicza,*

Kadr z filmu „Mowa ptaków”.

Kadr z filmu „Opętanie”.

Jerzego Skolimowskiego czy Lecha Majewskiego – mówi Łukasz Maciejewski, dyrektor programowy „Kina na Granicy” po stronie polskiej. – A jednak twórczość Andrzeja Żuławskiego, doceniana również poza Polską (we Francji Żuławski ma przecież status artysty kultowego) to jeden z kamieni milowych rodzimej i europejskiej kinematografii. Nadbudowa znaczeń w kinie Żuławskiego służyła temperaturze treści. „Na srebrnym globie”, „Diabeł”, „Opętanie” czy „Kosmos” to były filmy które zmuszały widza do wysiłku. Nagrodą było poczucie, że kino naprawdę jest sztuką. Może szokować, hipnotyzować, burzyć spokój.

W Cieszynie gośćmi będą twórcy związani z Andrzejem Żuławskim. Jego syn, Xawery Żuławski, wyreżyserował na podstawie scenariusza ojca „Mowę ptaków” – jeden z głośniejszych filmów zeszłego roku. Autorem muzyki do większości

filmów reżysera, a także do „Mowy ptaków”, jest Andrzej Korzyński. Zdjęcia do „Mowy ptaków” zrobił Andrzej J. Jaroszewicz, wcześniej pracujący z Andrzejem Żuławskim między innymi przy filmach „Szamanka”, „Borys Godunov”, „Na srebrnym globie” i „Opętanie”.

Obok pokazów filmowych, organizatorzy zapraszają też na spotkanie promocyjne książki „Szaman” – biografii reżysera autorstwa Aleksandry Szarłat. Retrospektywie towarzyszyć będzie również debata o miejscu twórczości Żuławskiego w europejskiej kinematografii.

22. Przegląd Filmowy „Kino na Granicy” odbędzie się w dniach 21-26 sierpnia w Cieszynie i Czeskim Cieszynie.

Wszystkie szczegóły można znaleźć na stronie www.kinonagranicy.pl. Przypominamy, że trwa sprzedaż puli tańszych akredytacji. ♦

Między prowokacją a agresją – wydarzenia sprzed stu lat

Awantura w Domu Śląskim

W zbiorach Muzeum Śląska Cieszyńskiego znajduje się kilkanaście szklanych klisz dokumentujących wydarzenia, jakie rozegrały się w Cieszynie przed stu laty, 23 kwietnia 1920 roku. Kilka z nich to obrazy wielce wymownych zdemolowanych wnętrz. Na jednym zaś zastygła grupa młodych żołnierzy w niepolskich mundurach. Ulica wokół nich tonie w kawałkach papieru, ledwie dostrzec można fragmenty bruku.

Na szyldzie przy bramie czytamy: MAX HABERMANN TUCH-MODEWAREN FABRIK-SNIEDERLAGE. FABRYCZNE SKŁAD SUKNA i KAMGARNÓW. Ale nieporównywalnie ważniejszy jest napis na wyższej partii elewacji z lewej strony: SCHLESISCHES HEIM. Z fotografii wydaje się emanować cisza, ale cisza nie przed, a już po burzy...

ZŁOTY WÓŁ I BAZAR CIESZYŃSKI

Uchwycony zakątek Cieszyna, na pozór dziś trudny do zidentyfikowania, był kilka wieków wcześniej wąskim gardłem bramy miejskiej, prowadzącej na Górne Przedmieście i zwanej Wyższą, która po pożarze miasta uległa rozbiórce, a tuż obok wzniesiony został zajazd o nazwie „Pod Złotym Wołem” – „Zum Goldenen Ochsen”. Przez następne dziesięciolecia zajazd kilkakrotnie zmieniał właścicieli, kilkakrotnie był też rozbudowywany, zajmując większą część kwartału pomiędzy (dzisiejszymi) ulicami Szeroką, Szersznika i Górnym Rynkiem. W roku 1873 zakupiony został przez polskich działaczy narodowych, stając się własnością spółki handlowej o nazwie „Bazar Cieszyński: Glajcar, Folwarczny, Klebinder, Żółtowski i spółka”. Bazar Cieszyński miał być źródłem sukcesu ekonomicznego polskiej społeczności. Zaangażowanie w rozwój spółki traktowane było jako świadectwo dbałości o interes narodowy! Po dziesięciu latach działalności spółka znalazła się jednak w sytuacji kryzysowej: konflikty między współnikami potęgowały

© MUZEUM ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO

rosnące długi i wzajemne oskarżenia o niegospodarność, dodatkowo pogłębiane animozjami katolicko-ewangelickimi czy opozycją działaczy lokalnych wobec otoczenia udziałowców galicyjskich, które doprowadziły do jej upadku. Nieformalnym spadkobiercą spółki stało się Towarzystwo Domu Narodowego w Cieszynie zarejestrowane w roku 1887, któremu w roku 1901 udało się uruchomić przy cieszyńskim rynku Dom Polski. To do niego przeniosły wówczas swe siedziby wszystkie polskie organizacje. W roku 1891 hotel „Pod Złotym Wołem” kupił znany cieszyński restaurator, Józef Pustelnik, ówczesny właściciel hotelu „Pod Brunatnym Jeleniem” („Brauner Hirsch”).

DOM ŚLĄSKI W CIESZYNI

W roku 1909 właścicielem obiektu stała się sympatyzująca z ruchem ślązakowskim Pierwsza Rolnicza Spółka Zakupna i Sprzedaży dla Wschodniego Śląska w Cieszynie. Spółdzielni rolniczej szefował Józef Cichy, a jej głównym celem było zaopatrywanie rolników w maszyny i narzędzia oraz handel nawozami sztucznymi, nasionami, sianem itp. „Złoty Wół” stał się siedzibą oddziału Śląskiej Partii Ludowej, założonej przez Józefa Koźdonia. Wkrótce też przyszedł

czas na demonstracyjną zmianę nazwy: na elewacjach budynku pojawił się napis HOTEL SCHLESISCHES HEIM – DOM ŚLĄSKI. W ten sposób Dom Śląski dołączył do dwóch już istniejących odpowiedników – Domu Niemieckiego przy ulicy Głębokiej, uruchomionego w roku 1898, oraz o trzy lata młodszego, wspomnianego już Domu Polskiego (przemianowanego później na Dom Narodowy). Na łamach „Ślązaka”, czyli organu prasowego Śląskiej Partii Ludowej, ukazującego się od 1909 r., znajdujemy wiele zaproszeń do Domu Śląskiego: *Do domu tego powinni uczęszczać wszyscy Ślązacy, gdyż nie potrzebują się obawiać, żeby ich tam wyśmiewano, jeżeli przemawiać będą w naszym pięknym śląskim narzeczu, lub które słowo nie dość 'czysto' po polsku powiedzą, jak to się często zdarza w różnych Domach narodowych.*

Hotel zarządzany teraz przez Franza Pillera poddany został kolejnej modernizacji. Dzięki uruchomieniu cieszyńskiej elektrowni w roku 1910 szczytł się elektryczną wentylacją oraz doskonałymi warunkami przechowywania (!) piwnych marek „Pilsner Urquell” oraz „Teschner Kaiser”.

Ślązakowcy vel koźdoniowcy budzili kontrowersje – rzec by się chciało – zawsze. Zabiegiem trywialnym byłoby sprowadzenie ich poglądów jedynie do

widzenia śląskości w opozycji do polskości, choć kwestia ta odegrała rolę zasadniczą w latach 1918-20, kiedy ważyły się losy Śląska Cieszyńskiego. Zgodnie ze słynnym hasłem „Śląsk dla Ślązaków” ślązakowcy nie popierali ani przyłączenia do Polski, ani przyłączenia do Czechosłowacji. Nie udało się im przeforsować planu neutralizacji, tj. powołania Republiki Wschodniego Śląska, czyli de facto autonomii dawnego Księstwa Cieszyńskiego. W ogłoszonym plebiscycie, ograniczonym do wyboru między Polską a Czechosłowacją, ich cenne głosy miałyby ostatecznie wesprzeć stronę czechosłowacką, która obiecywała ślązakowcom daleko idącą autonomię.

BURZA KWIETNIOWA 1920

W „Dzienniku Urzędowym Prefekta przy Komisji Międzynarodowej w Cieszynie dla wschodniej części Księstwa Cieszyńskiego” z dnia 22 kwietnia 1920 r. ogłoszone zostało rozporządzenie Komisji Międzynarodowej z dnia 19 kwietnia o wprowadzeniu w miejsce korony austriackiej polskiej marki jako wyłącznego ustawowego środka płatniczego na obszarze położonym na wschód od linii demarkacyjnej ustalonej po wojnie polsko-czechosłowackiej, w lutym 1919. Decyzja miała wejść w życie z chwilą ogłoszenia, wszelkie transakcje handlowe w sklepach czy na targowiskach, a także rachunki i księgi handlowe od tego momentu miały być prowadzone już tylko w nowej walucie. Wymiana miała się odbywać według ustalonego przelicznika: 70 marek polskich za 100 niestemplowanych koron austriackich. Nierespektowanie rozporządzenia, łącznie ze stosowaniem innego kursu wymiany, podlegało karze więzienia do jednego roku oraz grzywnie do wysokości miliona marek (!).

Zapowiadające wymianę waluty afisze wieszane w oknach Domu Narodowego wywołały euforię wśród Polaków: *Przećca raz bedemy mieli nowe, swe własne pieniądze, a pozbedemy się tych starych chwantów!* Tymczasem każda wymiana waluty budzi sprzeciw tej części społeczeństwa, która przewiduje straty z jej tytułu. Tak było i w tym wypadku, choć równie ważny był wymiar symboliczny tego aktu: wymiana dokonywana w kwietniu 1920 r. niejako antycypowała fakt, że objęty nią teren – tzw. prefektura wschodnia, zwana polską – przypadnie wedle wszelkiego prawdopodobieństwa Polsce. Wszak jako „proroctwo” należało rozumieć wprowadzenie waluty polskiej!

Demonstracyjny sprzeciw wobec zapowiedzianej wymiany objawił się w piątkowy poranek 23 kwietnia strajkiem powszechnym cieszyńskich kupców, hotelarzy, restauratorów, rzemieślników i przemysłowców. Zamknięto nie tylko sklepy, kawiarnie i restauracje, stanęła też gazownia

© MUZEUM ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO

i elektrownia oraz wszystkie uzależnione od nich przedsiębiorstwa. Tramwaje przestały kursować! Nawet członkowie Międzynarodowej Komisji Plebiscytowej, rezydujący w hotelu „Pod Brunatnym Jeleniem”, nie zostali tego dnia obsłużeni!

Reakcja na strajk odbiła się szerokim echem, relacjonowana przez prasę nie tylko lokalną. Nie będzie zaskoczeniem i dziś, że przebieg tego dnia każda z tzw. opcji widziała, rozumiała i komentowała zgoła inaczej.

Wystarczy spojrzeć na tytuły prasowe.

„Gwiazdka Cieszyńska”: NIEUDAŁY ZAMACH NIEMIECKI

Niemcy wykorzystali zapowiedź wymiany waluty jako pretekst do antypolskiego zamachu w postaci strajku. Nie zostały o nim powiadomione związki zawodowe robotników, stąd ich dezorientacja i bezmyślne przyłączenie się do strajku w zamian za obietnicę gratyfikacji. Dopiero popołudniowe zebranie robotnicze w budynku Strzelnicy miało ustalić oficjalne stanowisko wobec strajku. Dyskusję przerwał okrzyk *Trzyniec idzie!*, co wywołało paniczną ucieczkę *hakatystycznie usposobionych przywódców socjalistów niemieckich*, nawołujących do podtrzymania strajku.

Wcześniej tego dnia w hucie trzynieckiej pojawił się oddział francuskiego wojska w celu konfiskaty rzekomo ukrywanych

tam składów broni. Oburzeni robotnicy nie zezwolili na rewizję Domu Robotniczego, do tego zidentyfikowali przebranego w mundur francuski trzynieckiego szpiega. *Mogło być przyjąć do czego gorszego, lecz na wieść o tem, co się dzieje, wyjechał do Trzyńca, uproszony przez aliantów, gen. Latinik i wzburzonych niesłychaną prowokacją robotników uspokoił.* Ale na wieść o strajku niemieckich szwinstów, popartym przez *niemiecko-żydowskie sfery kapitalistyczne*, robotnicy trzynieccy ruszyli do Cieszyna, by zmusić kupców do otwarcia sklepów. *Podkreślić tu z naciskiem należy poprawne i spokojne zachowanie się robotników – nie było żadnych gwałtów, żadnych nadużyć (...).* Część tłumu udała się *‘pod woła’*, gdzie wyrzucono na ulicę i podarto stopy „Ślązaka”, a część szła za *Bürgerwehr*ą, czyli znenawidzoną strażą obywatelską, nazywaną *pierwszą kadrową kompanią przyszłej armii niemieckiej*. Straży oddane przez nią w kierunku bezbronного tłumu pozbawiły życia 21-letniego Józefa Foltyna z Zamarsk oraz raniły kilka osób, w tym francuskiego majora Froumonda. Oddział włoski oraz polska żandarmeria rozbroiły i na miejscu aresztowały 6 członków *Bürgerwehr* oraz 4 cywilów.

„Dziennik Cieszyński”: ZAMACH CZESKO-NIEMIECKI NA CIESZYN

Cieszyńska niemiecka rada narodowa z niemieckimi socjalistami, a w porozumieniu z czeskim komitetem plebiscytowym w Polskiej Ostrawie, dokonała *niesłychanie zuchwałego zamachu na Cieszyn*. Pod pozorem protestu wobec wprowadzenia polskiej marki ogłosiła strajk powszechny, który miał dowieść siły i znaczenia partii niemieckich. *Bezczelny i zuchwały ich zamach wywołał odruch u ludności polskiej Cieszyna, która przy pomocy nigdy nie zawodzących robotników z Trzyńca strejk złamała.*

Pochód robotników otwierał wszystkie drzwi. *Nie zanotowano jednego gwałtu, jednego wybryku! (...) Jeden był odruch gwałtowny, ale usprawiedliwiony! Gdy tłumy znalazły się pod osławioną siedzibą agitacji czesko-ślązakowskiej, pod hotelem „pod wołem”, w tłumach zawrzało. W jednej chwili otwarto bramę i tłum wdarł się do wnętrza. Natrafiono na stosy literatury agitacyjnej czeskiej. Ze wszystkich okien poczęły lecieć „Ślązaki”, afisze i broszury, szkalujące Polskę. Ostatnim aktem próby zanarchizowania życia w mieście były nieuzasadnione strzały bandytów-prowokatów z Bürgerwehr, pod gradem których tłum zaczął się cofać.*

Za wszystkie te wypadki, które w konsekwencji swej doprowadziły do zaburzeń i przelewu krwi, odpowiedzieć winne oficjalne sfery z burmistrzem na czele na najbliższym posiedzeniu wydziału gminnego.

„Głos Ludu Śląskiego”: KRWAWE PIĄTEK W CIESZYNI

Strajk planowany był na poniedziałek, a został przyspieszony na dany jednak z Polskiej Ostrawy znak (...). Po zgromadzeniu [na Strzelnicy] połączyli się polscy robotnicy cieszyńscy z nadeszłymi na wieść o rozruchach robotnikami Trzynieckimi i ruszyli pochodem na miasto, żądając otwierania sklepów, które się [w] miarę pochodu otwierały bez użycia najmniejszych gwałtów, niby pod wpływem różdżki czarodziejkiej, bo hasło „Trzyńczanie idą” znaczy ogólnie to co dla dzieci niegrzecznych kominiarz.

Nie było ani jednego gwałtu, tylko z osławionego gniazda czechofilizmu z hotelu 'pod wołem' wyrzucono na ulicę ogromne masy nagromadzonych tam Ślązaków i innych broszur i świstków agitacyjnych (...)

Krwawe zajścia w Cieszynie są dowodem, że tutejsi Wszechniemy za poduszczeniem Czechów z Ostrawy przy pomocy strejku i „Bürgerwehry” zamierzali opanować Cieszyn i większość polską sterroryzować i złamać (...) Patryotyczna manifestacja robotników trzynieckich, której towarzyszyły niewinne ofiary i krew wylana z żył ludu polskiego zbrodniczą dłonią „Bürgerwehry”, to czyn energicznej samoobrony, na której tak długo czekaliśmy.

„Poseł Ewangelicki”: STRZELANINA DO LUDZI

Strajk urządzili Żydzi, Czesi i Niemcy. Po południu zjawił się w Cieszynie oddział naszych dzielnych robotników trzynieckich, którzy przede wszystkim wytłumaczyli robotnikom miejskim, o co przy tym strajku chodzi (...) Tak doszli do Domu Śląskiego, gdzie z pierwszego piętra robotnicy wyrzucili na ulicę ogromną ilość nagromadzonych tam czechofilijskich pism ulotnych. Kiedy potem koło starej szkoły realnej wracali na Rynek, zaczę-

© MUZEUM ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO

ła z budynku tej szkoły strzelać na nich czesko-niemiecka milicja miejska – Bürgerwehr – stworzona niedawno przez Komisję międzynarodową.

„Teschner Tagblatt”: NIEUDAN STRAJK WALUTOWY

Strajk przygotowała niemiecka rada narodowa razem z czeskim komitetem plebiscytowym w Polskiej Ostrawie. Polscy robotnicy z Trzyńca stawili się na wezwanie, zrobili porządek w kwaterze Ślązakowców, wyściccieli ulicę „Ślązakiem” i „Teschner Volksbote”. Chroniąca Dom Śląski Bürgerwehr musiała salwować się ucieczką. Postrzelonego przez nią w rękę majora Froumonda operował dr Hinterstoisser. Żandarmeria wraz z oddziałem włoskim aresztowała 6 członków Bürgerwehr oraz 4 Czechów przebranych za członków tej straży, która uznana została za niebezpieczną i rozbrojona.

„Robotnik Śląski”: GWAŁTY I PROWOKACJE CZESKIE

Czeski komitet plebiscytowy, nie chcąc dopuścić do wymiany waluty, w porozumieniu z Niemcami zorganizował strajk w Cieszynie. Tak się jednak złożyło, że wskutek czesko-alianckich prowokacji względem trzynieckich robotników – ci ostatni udali się w tym dniu do Cieszyna, a widząc że czeskie prowokacje pod rządami p. Mannevilla przyjmują coraz szersze rozmiary i zaszły już tak daleko, że nawet w samym Cieszynie, rezydenci władzy najwyższej czechofil bezkarnie rządzą i działają na szkodę całej polskiej ludności na Śląsku – zaprotestowali przeciw temu i zażądali aby sklepy otworzono i zaprzestano strejku.

„Nowy Czas”: ORGIE ZDZICZENIA

Napad na Dom Śląski był zaplanowany, błogostawili mu swą obecnością uszczę-

śliwiacze ludu w osobach m.in. Tadeusza Regera i Dory Kłuszyńskiej. Kilkanaście sklepów zostało zupełnie wyrabowanych. Pani Scholtis, żona kupca, padła ofiarą udaru serca ze strachu, gdy tłum włamał się do sklepu. Komisja aliancka nie reagowała na zapowiedzi napadu i prośby o ochronę. Co więcej, wojsko pojawiło się na miejscu dopiero po ponad godzinie. Kasę żelazną chcieli bandyci rozbić żelaznymi drągami, które ze sobą przynieśli, co im się jednak nie udało. Żelazne drzwi konsumu zostały rozbite i konsum wyrabowany. Co nie wyrabowano, to zniszczono (...) Gdy Komisja aliancka przybyła do Cieszyna, to obiecywała pełne bezpieczeństwo w każdym względzie a teraz dzieją się przed jej oczyma takie niesłychane zbrodnie. Za wszystko to spada wina na hrab. Mannevilla.

„Ślązak”: BANDYCI POLSCY Z TRZYŃCA NAPADLI NA CIESZYN

Przeciwiający się wprowadzeniu waluty polskiej postawieni zostali przed faktem dokonany i zareagowali strajkiem demonstracyjnym.

Przy tej okazji mógł każdy przekonać się, jak Polacy rozumieją wolność. Gdy bowiem kilku sfanatyzowanych polskich szowinistów czy to nauczycieli, bądź też z innych sfer polskich żąda czegoś i poprzez to żądanie strejkiem wówczas miarodajne sfery polskie uznają to za słuszne i zrozumiałe. Ale gdy ludność w różny sposób szykanowana przez Polaków domaga się choćby iskiarki swego prawa, wtedy posyła się na nią polskich zbójów z Trzyńca. (...) W Cieszynie mimo, że wiadano o tem, Komisja niestety nie zarządziła nic, żeby nie wpuścić zbójów do miasta (...) Na przodzie opryszków rozpitych wódką maszerował przywódca w spódnicy. Przywódcą tym była żona p. Regera, która imponuje młodocianym opryszkom, wskazywała,

gdzie mają szyby wytłuc, w najlepszym razie, gdzie mają otworzyć sklep.

Po wtargnięciu do Domu Śląskiego zaczęli płądrować biura Związku Ślązaków, oknami wyrzucając akta i większą ilość gazety „Ślązak”. Reszta pozostała przed budynkiem z wrzaskiem i hałasem zbierała i paliła wyrzucone pisma. Najpierw przybył oddział włoski, potem Bürgerwehr, padły strzały, które spowodowały rozproszenie się tłumu. Dopiero szturm robotników na dawną szkołę, gdzie zabarykadowali się członkowie Bürgerwehr, zakończył się tragicznie.

„Silesia”: KRWAWE WALKI NA ULICACH CIESZYNY

Dwa oddziały francuskiego wojska wysłane do Trzyńca musiały ustąpić o wiele liczniejszej grupie robotników. Generał Latinik pojechał do Trzyńca na polecenie komisji alianckiej, by uspokoić sytuację. Mimo tego 1200 robotników sterroryzowało Cieszyn, wymuszając otwarcie sklepów oraz szturmując i płądrując Dom Śląski. W sukurs ślązakowcom przyszła Bürgerwehr, w końcu interweniowała polska żandarmeria.

„Ostschlesier”: PIĄTKOWE ZAMIESZKI W CIESZYNI

Doniesienia prasowe się sprzeczne i konieczne jest dojście do prawdy. Strajk był reakcją na zapowiedź bardzo niekorzystnej zmiany waluty, do zamieszek w czasie jego trwania podjudzała strona

poliska, wmawiając robotnikom trzynieckim, że muszą „zrobić porządek”. Prowadzona przez Regerową grupą robotników wymuszała otwarcie sklepów, grożąc ich demolowaniem. Włoskie wojsko interweniowało dopiero po pierwszych strzałach, które padły ze strony trzynieckich terrorystów. To ich kula śmiertelnie ugodziła Józefa Foltyna.

„Duch Času”: NEKLID NA TĚŠÍNSKU

1200 trzynieckich robotników demonstrowało przeciwko strajkowi i doszczętnie zdewastowało Dom Śląski.

„Obrona Śląska”: TANEC – POLSKÉ MARKY

Trzynieccy robotnicy zapobiegli przewrotowi pałacowemu cieszyńskich Niemców.

Kto był tego dnia prowokatorem, a kto agresorem, kto się bronił, a kto uległ manipulacjom? Jedno jest pewne: Dom Śląski w Cieszynie stał się symbolem tego, co „antypolskie”.

Przygotowania do plebiscytu obfitowały w akty terroru. Bojówki czeskie i polskie w celu zastraszenia oponentów dokonywały napadów, podpaleń, pobić i zabójstw. Listę „zbrodni i gwałtów” obie strony składały na ręce Komisji Plebiscytowej. Na jej wniosek 4 maja 1920 r. Konferencja Ambasadorów zawiesia przeprowadzenie plebiscytu na dwa miesiące. Kilka tygodni później Komisja Plebiscytowa wprowadziła stan wyjątkowy.

Po jednej stronie barykady stali Polacy, a po drugiej Czesi, Niemcy, żydzi i ślązakowcy. Gdyby doszło do plebiscytu, głosy rozłożyłyby się zapewne w ten właśnie sposób: w przeciwieństwie do pozostałych przyłączenia do Polski chcieli tylko Polacy. Ale plebiscyt nigdy się nie odbył.

NOWE CZASY, NOWE SZATY

Można by się kłócić, który z cieszyńskich napisów wzbudzał w Polakach większą odrazę po roku 1920: SCHLESISCHES HEIM czy DEUTSCHES HAUS, i który z nich zniknął pierwszy. Napis HOTEL POD WOŁEM pojawił się na fasadzie zapewne po roku 1928. W okresie międzywojennym budynek został dwukrotnie przebudowany, stąd nie rozpoznamy go na wspomnianym zdjęciu ulicy usłanej papierem. Dawny zajazd kupił Bank Ewangelicki, potem Komunalna Kasa Oszczędności Miasta Cieszyna. W połowie lat 30. Robert Lewak okrył jego oblicze modernistycznymi elewacjami. Przy dominującej artykulacji pionowej nie było miejsca na żadne szumne napisy, za to Komunalna Kasa Oszczędności ufundowała pamiątkową tablicę wmurowaną od strony Górnego Rynku w roku 1935. Jej inskrypcja rozpoczyna się od słów: „Na pamiątkę chlubnej działalności Macierzy Szkolnej Księstwa Cieszyńskiego, która przywróciła Śląsk polskości i wychowała jej obrońców (...)” .

IRENA FRENCH

MUZEUM ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO

#Zdalna kultura

Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy” 13 marca ograniczył swoją działalność, zamykając budynek dla osób z zewnątrz, a co za tym idzie - odwołując wszystkie imprezy, wydarzenia i zajęcia popołudniowe.

– Sytuacja jest nadzwyczajna. Nie rezygnujemy jednak z naszej działalności kulturalnej. Prowadzimy niezbędne remonty i przygotowujemy kolejne wydarzenia i imprezy. Jednak przede wszystkim staramy się na bieżąco oferować kulturę online. Projekt #Zdalna Kultura to promocja wydarzeń, warsztatów, koncertów, pochodzących z legalnych źródeł w Internecie – mówi Adam Cieślak, dyrektor COK „Dom Narodowy”.

Cieszyński ośrodek nie tylko udostępnia wartościowe treści kulturalne, ale również stara się oferować własne. W piątek 3 kwietnia ruszył cykl #DomoweGranie, czyli koncerty LIVE transmitowane na facebooku COK. – W tym trudnym czasie dla artystów chcemy pomóc i promować naszych lokalnych wykonawców, którzy będą dla nas grali koncerty – mówi szef

„Domu Narodowego”. Jako pierwszy wystąpił duet Kasia & Błażej, a kolejne koncerty będą transmitowane w kwietniowe piątki (za wyjątkiem Wielkiego Piątku).

Instruktorzy współpracujący z COK przygotowują ciekawe wideowarsztaty, które również są dostępne na funpage Cieszyńskiego Ośrodka Kultury na facebooku. Są także propozycje dla najmłodszych – kolorowanki, lamigłówki czy krzyżówki związane z Cieszynem, dające możliwość kreatywnego poznawania Cieszyna i kul-

tury naszego regionu. W szerokiej ofercie online znajdują się także prelekcje podróżnicze oraz wirtualne wycieczki, jest także możliwość obejrzenia prac eksponowanych na wystawach.

W ramach projektu #ZdalnaKultura COK „Dom Narodowy” codziennie udostępnia w swoich mediach społecznościowych oferty kulturalne, z których można skorzystać w domu. Zapraszamy! ●

COK

Rozmowa ze sobą, rozmowa **z Ziemią**

W ostatnich miesiącach nasza codzienność przewróciła się do góry nogami – pandemia koronawirusa COVID-19 zmieniła ją nie do poznania. Wszystko zaczęło spowalniać, zyskaliśmy więcej czasu dla siebie, mnóstwo spraw się zmieniło. Sytuacja ta skłania nas do refleksji, poszukiwania odpowiedzi na fundamentalne pytania. Usiądźmy więc spokojnie, pomyślmy, wyjdźmy na spotkanie samemu sobie i Ziemi.

Współczesny świat był jak dotąd strasznie zabiegany. Nikt nie miał czasu, każdy się gdzieś spieszył. Zapomnieliśmy o tym, jak to jest, po dziecięcemu, przypatrywać się spływającej po szybie kropli deszczu. Pędziliśmy, nie umiając się zatrzymać. Lata mijaly i wydawało się, że nie sposób powstrzymać tej wielkiej maszyny postępu. Aż tu nagle, z dnia na dzień, wszystko stanęło. Zakłady pracy i szkoły zamknęto, wróciliśmy więc do domów. Nie pędzimy już nigdzie, nasza rutyna została rozbita. Rodziny dostały czas na wzajemną konfrontację, rozmowę. Wielu starszych ludzi pozostało w samotności, w ciszy, jest w potrzebie. Ten trudny okres daje nam możliwość zastanowienia się nad rzeczami, o których, z powodu braku czasu, nie mogliśmy dotąd myśleć. Właśnie teraz powinniśmy zacząć pytać: „kim właściwie jestem?”, „czego poszukuję?”, „jaki jest sens tego wszystkiego?”, „jakie dotąd było moje życie?”, „a może wykorzystam tę sytuację, żeby komuś pomóc?”. Dla wielu konfrontacja z samym sobą może

być bardzo trudna, a dla niektórych – wręcz przerażająca. Nic dziwnego – nie mieliśmy dotąd czasu, by wejść w siebie, zacząć pytać. Uciekaliśmy przed tym, co gnieździ się głęboko w nas, skupiając się na innych rzeczach. I nagle zostaliśmy sam na sam ze sobą. Sytuacja ta uczy pokory, pokazuje, jak cywilizacja jest krucha, ile złudzeń i uprzedzeń się w nas gnieździ oraz jak bardzo jesteśmy zespoleni z Ziemią. Również o nią powinniśmy zacząć pytać, o niej myśleć. Dzisiejsza sytuacja daje nam też szansę na to, by wydobyć na zewnątrz nasze człowieczeństwo. Obecnie wielu ludzi (szczególnie tych, którzy przebywają na kwarantannie i starszych) potrzebuje pomocy. Pomóżmy im, zróbmy zakupy, zadzwońmy do nich, zostawmy im na wycieraczkę jakąś niespodziankę. Pomaganie jest jednym z najgłębszych przejawów duchowości – gdy dajemy coś drugiemu, to tak, jakbyśmy się nim stawali, już nie widzimy podziału na „ja” i „inni”. Małe ego się rozsypuje, czujemy się szczęśliwi z czyjegoś szczęścia.

Choć pandemiczna rzeczywistość nie zachęca do wychodzenia, możemy się teraz zbliżyć do natury bardziej niż kiedykolwiek wcześniej. Zastanówmy się, czy traktujemy ją jako swoją własność, którą możemy dowolnie wykorzystywać, niszcząc dla własnych egoistycznych celów, czy też szanujemy, podziwiamy, czujemy się jej częścią.

Odwołując się do teorii ewolucji Karola Darwina – cała natura wywodzi się z jednego korzenia. Również i my, ludzie, z niej wyszliśmy. Nie możemy uciec przed przyrodą, jesteśmy jej częścią i nią pozostaniemy. Nawet gdybyśmy zamknęli się w betonowych murach i tak – prędzej czy później – natura by do nas dotarła. Będziemy odczuwać tęsknotę. Nie warto przed nią uciekać – to jedynie przysparza nam i innym cierpienia. Powinniśmy się z nią skonfrontować, dostrzec jej piękno, transcendencję, duchowość. Gdy będziemy bacznie się jej przyglądać (choćaby w myślach, czy oglądając zdjęcia), stopniowo zaczniemy coraz lepiej rozumieć jej język, funkcjonowanie. Natura jest krystalicznie czysta, jak woda źródłana. Trwa, żyje swoim życiem. Teraz mamy pandemię koronawirusa, a tymczasem co dzieje się w parkach, lasach, na polach? Śpiewają ptaki, kwitną drzewa i kwiaty, potoki płyną, przyroda ożywa jak co roku. Posłuchajmy szumu strumienia (choćby na magnetofonie), uchylmy okno i przyjrzyjmy się śpiewowi kosa. Teraz mamy na to nareszcie czas, moment, by nie uciekać myślami do przyszłości, tylko być tu i teraz, z Ziemią, samym sobą, przyrzec się uważnie kwitnącemu drzewu za oknem. Dostrzeżenie piękna przyrody daje nam klucz do jej zrozumienia, a to z kolei pozwoli nam pojąć takie problemy jak obecny kryzys klimatyczny. Zastanówmy się. Czy rzeczywiście potrzebujemy do szczęścia tak dużo? A może szczęście znajdzie właśnie wtedy, gdy będę miał mniej? Te pytania są niezwykle ważne. Przecież globalne ocieplenie, zanieczyszczenie mórz i oceanów oraz wszelkie inne zniszczenia, jakich naturze przysporzył człowiek, miały korzenie w zachłanności, egoizmie, braku zrozumienia siebie i Ziemi. Podobnie „mokre targi”, przyczyna dzisiejszych nieszcześć, czy masowa produkcja mięsa w ogóle. Zachłyszliśmy się własnymi wynalazkami, myśląc, że przedmioty uczynią nas szczęśliwymi. Zaczęliśmy wykorzystywać innych ludzi (pracownicy z krajów rozwijających się zatrudnieni za niewielką opłatą) i Ziemię do tego, aby gromadzić wokół siebie dobra. Coraz większa ilość przedmiotów przyniosła ze sobą tony śmieci, które spłynęły do naszych rzek i mórz, a gazy uwalniane podczas ich produkcji – trafiając do atmosfery – rozchwiały stabilność ziemskiego klimatu. Czy ten nieustający pęd, który w ostatnich latach zaczął mocno przybierać na sile, rzeczywiście uczynił nas szczęśliwymi? Zbieramy kolejne dobra, ale czujemy tylko uludę szczęścia i sądzimy, że by być szczęśliwszymi, musimy mieć jeszcze więcej. Wpadamy w błędne koło – ciężko harując, staramy się zdobyć jak najwięcej pieniędzy, by potem kupować za nie kolejne rzeczy. Gdy jednak nie od-

najdujemy sensu w tych przedmiotach, które posiadamy, chcemy mieć kolejne i tak bez końca.

Łańcuch ten uruchomił takie procesy jak globalne ocieplenie, podzielił świat, pozbawił ogromną część mieszkańców naszej planety godnych warunków życia. Po co tak gnamy? Sami rujnujemy swoje zdrowie psychiczne oraz niszczyliśmy nasz wspólny dom – Ziemię. Jaki jest sens życia? Czym dla mnie jest wyzwolenie? Stawiając kolejne pytania, staniemy się spokojni i uważni. Dostrzeżemy znacznie więcej, zrozumiemy. Sprzed naszych oczu znikną wszelkie złudzenia i uprzedzenia. Przedmioty tracą dla nas wartość, zobaczymy, że tak naprawdę bardzo niewiele nam potrzeba do szczęścia. W dzisiejszych czasach, kiedy człowiek doprowadził do destabilizacji różne procesy obecne w przyrodzie, luksusem staje się słuchanie szumu drzew, śpiewu ptaków. Tak więc nie popadajmy w zobojętnienie czy lęk – spróbujmy wykorzystać tę trudną sytuację jak szansę, by zbadać dotąd w ogóle nie znane obszary ukryte w nas samych. Stańmy sami przed sobą, skonfrontujmy się z tym, co gnieździ się w naszym umyśle. Nie bójmy się zadawać trudnych pytań, uczmy się obserwować rzeczywistość, widzieć prawdziwe szczęście w kwitnącej przed naszym domem wiśni, śpiewającym ptaku. To fundament pozwalający zrozumieć lepiej sens życia, otwierający na nowe doświadczenia. Właśnie na takim gruncie wykiełkowały wszystkie religie, filozofie, oraz ochrona środowiska. Zastanówmy się nad tym. ◆

FRANCISZEK PTAK

Rubryka prowadzona jest przez Młodzieżowy Strajk Klimatyczny w Cieszynie.

PTTK W CIESZYŃNIE

110 lat Oddziału PTTK „Beskid Śląski” – cz. 7

W każdą środę, w godz. 14:00 – 16:00 przedstawiciel Terenowego Referatu Weryfikacji GOT pełni dyżur w biurze Oddziału PTTK – ul. Głęboka 56. W czasie dyżuru można zweryfikować książeczkę GOT lub uzyskać wyjaśnienia z zakresu regulaminu zdobywania odznak. Zdobywacze odznak mogą również osoby niebędące członkami PTTK.

Dzieci powyżej 7 roku życia i dorośli: TRW GOT w Cieszynie weryfikuje odznaki GOT w stopniu Popularnym (60 pkt) oraz Małą GOT w stopniu Brązowym (120 pkt), Srebrnym (360 pkt) i Złotym (720 pkt). Osoby niepełnosprawne mają zaniżoną wymaganą ilość pkt o 25% (odpowiednio 45, 90, 270 i 540 pkt). Punkty określa się na podstawie Regulaminu lub przyjmując za każdy 1 km przebytej trasy 1 pkt oraz za każde 100 m przewyższenia 1 pkt.

Tylko odznakę Popularną i Małą Brązową można weryfikować w jednym roku.

Po zdobyciu

Małej lub Dużej GOT w stopniu złotym można zdobywać odznakę „GOT Za wytrwałość” zaliczając poszczególne normy (10 lub 7), dla których wykonania trzeba zaliczyć minimum 120 pkt GOT. Wszystkie normy za wyjątkiem ostatniej można weryfikować w naszym TRW. Ostatnią normę i przyznanie odznaki weryfikuje Centralny Referat Weryfikacji w Krakowie. Więcej na stronie: www.ktg.pttk.pl

Osoby w wieku 50+:

Dla tej grupy wiekowej stworzono trzystopniową odznakę Turysta Senior. Na każdy stopień

odznaki trzeba uczestniczyć w 12 jednodniowych wycieczkach (pieszych, auto-karowych, rowerowych, żeglarskich lub innych), na dowolnej trasie i o dowolnym stopniu trudności. Każdy dzień wycieczki wielodniowej liczy się odrębnie.

Więcej na stronie: www.pttk.pl. ◆

ZBIGNIEW HUCZAŁA

NIERUCHOMOŚCI PRZEZNACZONE DO ZBYCIA

Burmistrz Miasta Cieszyna informuje, że przeznaczyła do zbycia na rzecz Skarbu Państwa w drodze bezprzetargowej nieruchomości gruntowe obejmujące działkę nr 1/10 obr. 7 o pow. 0,5780 ha, obj. KW BB1C/00025930/7, działkę nr 20/8 obr. 10 o pow. 0,0255 ha, obj. KW BB1C/00058718/5 i działkę nr 12/3 obr. 10 o pow. 0,0133 ha, obj. KW BB1C/00029533/2, zajęte pod drogę publiczną krajową ul. Graniczną.

Wykaz nieruchomości miejskich przeznaczonych do zbycia w drodze bezprzetargowej został zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Cieszynie bip.um.cieszyn.pl oraz wywieszony na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Cieszynie (Rynek 1, I piętro) na okres od 31 marca 2020 r. do 21 kwietnia 2020 r.

NIERUCHOMOŚCI PRZEZNACZONE DO ZBYCIA

Burmistrz Miasta Cieszyna informuje, że przeznaczono do sprzedaży w drodze ustnego przetargu ograniczonego nieruchomości położoną w Cieszynie w rejonie ulicy Frysztackiej, oznaczoną w ewidencji gruntów jako działki obręb 64 nr: 117/1 o pow. 1,0195 ha i nr 118/1 o pow. 0,4032 ha (łącznie pow. 1,4227 ha) zapisane w księdze wieczystej nr BB1C/00026581/2 Sądu Rejonowego w Cieszynie.

Wykaz nieruchomości przeznaczonych do zbycia został zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Cieszynie bip.um.cieszyn.pl oraz wywieszony na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Cieszynie (Rynek 1, I piętro) na okres od 24 marca 2020 r. do 14 kwietnia 2020 r.

NIERUCHOMOŚCI PRZEZNACZONE DO WYDZIERŻAWIENIA

Burmistrz Miasta Cieszyna informuje, że przeznaczono do dzierżawy na czas nieoznaczony, w drodze bezprzetargowej część działki nr 23/2 obr. 42 o pow. 18,25 m² położonej w Cieszynie przy ul. Kiedronia 3 z przeznaczeniem na dojście i dojazd do budynku.

Wykaz nieruchomości przeznaczonych do wydzierżawienia został zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Cieszynie bip.um.cieszyn.pl oraz wywieszony na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Cieszynie (Rynek 1, I piętro) na okres od 24 marca 2020 r. do 14 kwietnia 2020 r.

KONSULTACJE SPOŁECZNE – WYNIKI

Informacja o wynikach przeprowadzonych konsultacji społecznych z mieszkańcami Cieszyna projektu uchwały Rady Miejskiej Cieszyna **w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Cieszyna.**

Konsultacje społeczne z mieszkańcami Cieszyna projektu uchwały Rady Miejskiej Cieszyna w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Cieszyna zostały ogłoszone na podstawie zarządzenia nr 0050.94.2020 Burmistrza Miasta Cieszyna z dnia 26 lutego 2020 r.

Możliwość przeprowadzenia konsultacji wynika z art. 5a ust. 1 oraz art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z późn. zm).

Tryb przeprowadzenia konsultacji został określony w uchwale nr XXXV/340/17 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 29 czerwca 2017 r. w sprawie zasad i trybu prowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Cieszyna.

Konsultacje trwały od dnia 6 marca 2020 r. do dnia 16 marca 2020 r.

Konsultacje zostały ogłoszone w trybie określonym w ww. uchwale, tj. na:

- na stronie internetowej BIP Urzędu Miejskiego w Cieszynie,
- na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Cieszynie,
- na stronie internetowej Cieszyna,
- w Wiadomościach Ratuszowych.

W wyznaczonym terminie do Urzędu Miejskiego w Cieszynie nie wpłynęła żadna uwaga ani opinia w sprawie przedmiotowego projektu uchwały.

Informacja o wynikach przeprowadzonych konsultacji społecznych z mieszkańcami Cieszyna projektu uchwały Rady Miejskiej Cieszyna **w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.**

Konsultacje społeczne z mieszkańcami Cieszyna projektu uchwały Rady Miejskiej Cieszyna w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zostały ogłoszone na podstawie zarządzenia nr 0050.92.2020 Burmistrza Miasta Cieszyna z dnia 26 lutego 2020 r.

Możliwość przeprowadzenia konsultacji wynika z art. 5a ust. 1 oraz art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z późn. zm).

Tryb przeprowadzenia konsultacji został określony w uchwale nr XXXV/340/17 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 29 czerwca 2017 r. w sprawie zasad i trybu prowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Cieszyna.

Konsultacje trwały od dnia 6 marca 2020 r. do dnia 16 marca 2020 r.

Konsultacje zostały ogłoszone w trybie określonym w ww. uchwale, tj. na:

- na stronie internetowej BIP Urzędu Miejskiego w Cieszynie,
- na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Cieszynie,
- na stronie internetowej Cieszyna,
- w Wiadomościach Ratuszowych.

W wyznaczonym terminie jedna mieszkanka Cieszyna zgłosiła drogą elektroniczną swoje uwagi i opinie dotyczące przedmiotowego projektu uchwały.

Treść tych uwag i opinii oraz informacja o sposobie ich rozpatrzenia dostępne są na stronie internetowej Cieszyna, na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Cieszynie oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Cieszynie.

WAŻNA INFORMACJA DOT. PŁATNOŚCI

Informacja dotycząca płatności w 2020 roku za użytkowanie wieczyste gruntu oraz opłaty za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności gruntu.

Uprzejmie informujemy Państwa, iż zgodnie z art. 15j, art. 53 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw – termin płatności opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego gruntu i przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów za rok 2020 został przesunięty na dzień 30 czerwca 2020 r.

Wpłaty można dokonywać na konto bankowe Urzędu Miejskiego w Cieszynie: 25 1050 1083 1000 0001 0075 7897.

WAŻNE INSTYTUCJE / WIADOMOŚCI

● Cieszyńskie Centrum Informacji

Rynek 1, tel. 33 479 42 48,
mci@um.cieszyn.pl, api@olza.pl,
www.cieszyn.pl,
www.olza.pl

● Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego

ul. Kochanowskiego 14, tel. 33 47 94 367-70,
tel. alarmowy: 33 47 94 366,
gcr@um.cieszyn.pl. Po godzinach pracy dyżur pełni Straż Miejska.

● Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Skrajna 5, tel. 33 479 49 00,
www.mops.cieszyn.pl

● Punkt konsultacyjno-informacyjny dla osób nadużywających środków psychoaktywnych oraz ich rodzin

ul. Skrajna 5, pok. 11, tel. 33 479 49 31

● Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

ul. Skrajna 5, pok. 5, tel. 33 479 49 18, 33 479 49 31

● Powiatowy Ośrodek wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie (Hostel)

ul. Mała Łąka 17a, całonocowy telefon: 33 85129 29

● Punkt Interwencji Kryzysowej

ul. ks. Janusza 3, tel. 33 479 53 54 (pon-pt, 8.00-16.00), w pozostałych dniach i godz. 33 851 29 29

● Hospicjum Domowe

ul. Wąska 2, tel. 691 771 892

● GRUPA AA

Cieszyn, ul. Ks. Janusza 3, tel. 33 479 53 54
Grupa „DROMADER” – spotkania w każdą niedzielę o godz. 17.00. Grupa „NOWA PERSPEKTYWA” – spotkania w każdą środę o godz. 19:00

● Klub Abstynenta „Familia”

ul. Błogocka 30a, tel. trzeźwości: 33 852 40 00
pon., czw., pt. 16.00–20.00 i wt., śr. 11.00–15.00

● Punkt ds. narkomanii

ul. ks. Janusza 3, tel. 33 479 54 55, czynny w środy w godz. 13:00-17:00. w piątki w godz. 11:00-15:00

● Centrum Profilaktyki Edukacji i Terapii „Kontakt”

ul. ks. Janusza 3, tel. 33 479 54 55,
www.bycrazem.com

● Miejski Zarząd Dróg

ul. Liburnia 4, tel. 33 858 28 90,
www.mzd.cieszyn.pl

● Pogotowia

Energetyczne: tel. 991,
Gazowe: tel. 992,
Ciepłownicze: tel. 993,
Wodociągowe: tel. 994,
Ratunkowe: tel. 999,
Policja: tel. 997,
Straż Pożarna: tel. 998,
Europejski Numer Alarmowy: tel. 112

● Starostwo Powiatowe

ul. Bobrecka 29, Szeroka 13,
tel. 33 477 71 44, www.powiat.cieszyn.pl

● Straż Miejska

ul. Limanowskiego 7,
tel. 986, 33 857 94 00,
www.sm.cieszyn.pl

● Szpital Śląski

ul. Bielska 4, tel. 33 852 05 11,
www.szpitalslaski.pl

● Urząd Miejski

Rynek 1, tel. 33 479 42 00, www.um.cieszyn.pl

● Zakład Budynków Miejskich sp. z o.o.

ul. Liburnia 2a, tel. 33 852 25 60,
www.zbm.cieszyn.pl

● Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o.

ul. Słowicza 59, tel. 33 479 41 00, zgk.cieszyn.pl

● Dyżury aptek

Farmarosa ul. Bobrecka 27 tel. 33 858 27 65

WAŻNA INFORMACJA - 14 KWIECZNIA

W dniu 14 kwietnia obchodzone będzie Święto Chrztu Polski, które jest świętem państwowym ustanowionym ustawą z dnia 22 lutego 2019 r. o ustanowieniu Święta Chrztu Polski. W tym dniu występuję obowiązek oflagowania budynków użyteczności publicznej i innych obiektów będących we władaniu poszczególnych jednostek organizacyjnych miasta, co wynika z art. 7 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych. W 2020 r. święto to obchodzone jest po raz pierwszy.

INFORMACJA SMS

Chcesz otrzymywać ważne informacje z miasta bezpośrednio na swój telefon? Zarejestruj się w Miejskim Systemie SMS-owym i otrzymuj powiadomienia SMS o wydarzeniach kulturalnych i sportowych, a także ostrzeżenia i komunikaty. Wejdź na stronę www.cieszyn.pl i podaj swój numer telefonu.

WIADOMOŚCI RATUSZOWE

Informator Urzędu Miejskiego w Cieszynie

Bezpłatny Informator Urzędu Miejskiego w Cieszynie, ISSN: 1234-1746, Nakład: 6.000 szt
Wydawca: Urząd Miejski w Cieszynie
Ratusz, Rynek 1, 43-400 Cieszyn, tel. 33 479 42 00,
e-mail: wr@um.cieszyn.pl, www.cieszyn.pl

Zespół redakcyjny: Anna Żertka-Bednarek, Barbara Stelmach-Kubaszczuk, Łukasz Kazimierowicz
Redaktor naczelna: Anna Żertka-Bednarek

Projekt layoutu: Andrzej Pasierbski

Druk: Drukarnia „Kolumb”, ul. Kaliny 7, 41-506 Chorzów

ZWIERZAKI DO ADOPCJI

Pod opieką Fundacji „Lepszy Świat” znajduje się dużo psów i kotów, które czekają na nowy, kochający dom.

FUNDACJA „LEPSZY ŚWIAT”

IWAN

Ten piękny kot został znaleziony w Ustroniu, kiedy miał 2 lata. W naszej Kociarni mieszka już 3 lata. Iwan nie rzuca się w oczy i jest wycofanym kotem. Gdy widzi człowieka, chowa się w bezpieczne miejsce. Mimo wszystko nie poddajemy się, każdego dnia chcemy zbliżyć się do kocura i pokazać mu, że istnieją dobrzy ludzie i że nie ma się czego obawiać. Niestety w dużej grupie kotów nie jest to proste zadanie. Dlatego poszukujemy dla Iwana nie tylko domu stałego, ale chociaż tymczasowego. Poszukujemy człowieka, który nie będzie naciskał na kotka, lecz cierpliwie da mu czas, aby się otworzył i na nowo zaufa!... Człowieka, który krok po kroku na nowo nauczy Iwana miłości. Kontakt w sprawie adopcji lub domu tymczasowego – Dominika: 663 572 377, Sabina: 881798630.

FUNDACJA „LEPSZY ŚWIAT”

ŻYLETA

Ta piękna tricolorka została znaleziona w 2018 roku. Obecnie ma 4 lata. To dzikawy kot, który nie pozwala się głaskać i nie wie, czym są pieszczoty. Dlatego szukamy dla niej nie tylko domu stałego, ale chociaż tymczasowego. Domu, w którym będzie mogła się przekonać o wszystkich zaletach płynących z przyjaźni z człowiekiem. Nasze doświadczenie z kotami już nieraz pokazało, że nawet dzikusy, przy odpowiednim podejściu człowieka, stają się szczęśliwymi i mruzcącymi „nakolan-kowcami”. Poszukujemy osoby, która ma dużo cierpliwości, wrażliwości i doświadczenia z kotami. Kontakt w sprawie adopcji lub domu tymczasowego – Dominika: 663 572 377, Sabina: 881798630.

Początki cieszyńskiej radiologii

Szpital Powszechny Zboru Ewangelickiego w Cieszynie, uruchomiony w roku 1892, już po ośmiu latach wymagał powiększenia. Na ten cel zebrano wówczas 251 tys. koron austriackich, a suma ta została uzupełniona przez Sejm Śląski subwencją w wysokości 40 tys. koron. Nową inwestycją zajęła się cieszyńska firma Fritza i Eugena Fuldów.

W roku 1901 wzniesiony został nowy pawilon zakaźny dla błonicy i płonicy (na jego miejscu znajduje się dziś droga dojazdowa do SORu), a 1 stycznia 1902 roku oddano do użytku II pawilon chorych, zwany Domem Vossa (Graf Georg von Voss-Dölzig-Haus), jako że połowę kosztów jego wystawienia pokrył baron Voss-Dölzig z Berlina. Pawilon ten, dziś nieużytkowany, z wielu względów zasługiwał na uwagę.

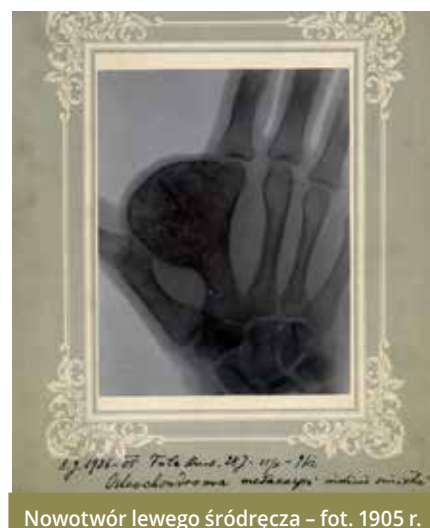
Był to jedyny pawilon, w którym zainstalowano centralne ogrzewanie (pozostałe ogrzewane były piecami kaflowymi). Na obu kondygnacjach zachowano podział na skrzydła: jedno przeznaczone było dla mężczyzn, drugie dla kobiet. Na narożniku drugiej kondygnacji północnego skrzydła znajdowała się przeszklona sala operacyjna z doświetleniem nie tylko bocznym, ale i górnym! Poprzedzał ją gabinet wykorzystywany do podawania narkozy eterowej lub chloroformowej. Po przeciwległej stronie korytarza znajdowały się cztery pomieszczenia: na narożniku ulokowano łazienkę, obok niej – toaletę, dalej znajdował się szyb windy o napędzie hydraulicznym – pierwszej windy w Cieszynie (!) oraz pomieszczenie dla pierwszego w cieszyńskim szpitalu aparatu Roentgena. Obrazy uzyskane aparatem rentgenowskim w postaci fotografii naklejało (jak to było wówczas w zwyczaju) na firmowe tekturki warsztatów fotograficznych. W takiej postaci wykorzystywane były do celów naukowych zapewne podczas licznych sympozjów, organizowanych przez dyrektora szpitala, dra Hermanna Hinterstoissera.

Pawilon RTG w Szpitalu Śląskim, fot. Tadeusz Kubisz, ok. 1930 r.

Wraz z przyłączeniem przyznanej Polsce części Śląska Cieszyńskiego do województwa śląskiego, Śląski Szpital Krajowy (upaństwowiony w roku 1903) ostatecznie przejęty został przez Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach w roku 1922. Dr Hinterstoisser, kierujący szpitalem od jego uruchomienia, pozostał na stanowisku dyrektora. Ale skomplikowane kontakty z Urzędem Wojewódzkim w niczym nie przypominały już relacji z władzami Śląska Austriackiego. Jedną z nowych zasad był zakaz zatrudniania nowych pracowników bez zgody organu prowadzącego. Wizytująca szpital w roku 1925 komisja wojewódzka raportowała, że w szpitalu pracuje od 1 lipca 1924 r. „tylko za wiktem i mieszkaniem” dr Paweł Rykała. Na wniosek dyrektora komisja postulowała przyjęcie go na etat lekarza, co niebawem nastąpiło.

Paweł Rykała urodził się w Wędrzynie w roku 1893. Po maturze złożonej w Gimnazjum Polskim w Cieszynie w roku 1913 rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Lwowskiego, przerwane wybuchem Wielkiej Wojny. Po wielu perypetiach dokończył po wojnie studia medyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim. Zaraz po uzyskaniu dyplomu w roku 1924 dr Rykała zamieszkał na terenie Szpitala Śląskiego, z którym związał od tego momentu całe swoje zawodowe życie. Za namową dra Hinterstoissera ukończył w Wiedniu specjalizację z rentgenologii. W roku 1929 rozpoczęła się na terenie szpitala budowa zaprojektowanego przez Karola Tchórzewskiego modernistycznego pawilonu RTG. W nowo wzniesionym pawilonie już rok później

Nowotwór lewego śródreżca – fot. 1905 r.

Napis na elewacji dawnego pawilonu RTG.

dr Rykała – pierwszy cieszyński radiolog – organizował swój zakład i instalował nowy rentgenowski aparat diagnostyczny amerykańskiej firmy Victor Electric, który będzie służył pacjentom przez kilka kolejnych dekad. Na elewacji dawnego pawilonu RTG do dziś (!) zachował się czarujący przepięknym krojem czcionki napis RENTGEN. ♦

IRENA FRENCH
MUZEUM ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO